

Borgå stads läroplan för den grundläggande utbildningen

Den ämnesspecifika delen

1.8.2022

Innehåll

Modersmål och litteratur	4
Årskurs 1–2	7
Årskurs 3–6	12
Årskurs 7–9	18
Finska, A-lärokursen.....	25
Årskurs 1–2	26
Årskurs 3–6	30
Årskurs 7–9	34
Finska, modersmålsinriktad A-lärokurs	42
Årskurs 1–2	42
Årskurs 3–6	45
Årskurs 7–9	53
Engelska, A2.....	62
årskurs 3–6	62
årskurs 7–9	67
Franska, B2-lärokurs	75
årskurs 7–9	75
Tyska, B2-lärokurs.....	82
årskurs 8–9	82

Ryska, B2-lärokurs.....	89
årskurs 8-9	89
Spanska, B2-lärokurs.....	93
årskurs 8-9	93
Matematik	100
Årskurs 1-2.....	100
Årskurs 3-6.....	104
Årskurs 7-9.....	109
Omgivningslära	114
Årskurs 1-2.....	114
Årskurs 3-6.....	119
Biologi.....	125
årskurs 7-9	125
Geografi.....	129
Årskurs 7-9.....	129
Fysik.....	133
Årskurs 7-9.....	133
Kemi.....	138
Årskurs 7-9.....	138
Hälsokunskap.....	143
Årskurs 7-9.....	143

Religion	148
Årskurs 1–2.....	148
Årskurs 3–6.....	152
Årskurs 7–9.....	157
Livsåskådning.....	161
Årskurs 1–2.....	161
Årskurs 3–6.....	165
Årskurs 7–9.....	169
Historia	173
Årskurs 5–6.....	173
Årskurs 7–9.....	176
Samhällslära.....	180
Årskurs 5–6.....	180
Årskurs 7–9.....	184
Musik	188
Årskurs 1–2.....	188
Årskurs 3–6.....	191
Årskurs 7–9.....	194
Bildkonst	198
Årskurser 1–2.....	198
Årskurser 3–6.....	203
Årskurserna 7–9.....	209
Slöjd	217
Årskurs 1–2.....	217

Årskurs 3–6.....	224
Årskurs 7–9.....	234
Gymnastik.....	241
Årskurs 1–2.....	241
Årskurs 3–6.....	247
Årskurs 7–9.....	253
Huslig ekonomi.....	259
Årskurs 7 – 9.....	259
Elevhandledning	264
Årskurs 7–9.....	266

Modersmål och litteratur

Läroämnets uppdrag

Mål, handledning, differentiering och stöd samt bedömning av lärande som hör samman med läroämnets uppdrag, lärmiljöer och arbetssätt gäller alla lärokurser i läroämnet modersmål och litteratur.

Läroämnet modersmål och litteratur har som uppdrag att utveckla elevernas språk-, text- och kommunikationsfärdigheter, att stimulera eleverna att bli intresserade av språk, litteratur och övrig kultur och bli medvetna om sig själva som kommunikatörer och språkanvändare. Eleverna ska ges möjlighet att utveckla sin kreativitet och vidga sitt vardagsspråk och sin textkompetens så att de med hjälp av lämpliga begrepp kan ge uttryck för iakttagelser och fenomen och verbalisera sina egna tankar.

Läroämnet modersmål och litteratur ansvarar, i samarbete med de övriga läroämnena och med hemmen, för elevernas språkliga utveckling. Undervisningen ska hjälpa eleverna att skapa sin språkliga och kulturella identitet i ett mångkulturellt och medialiserat samhälle. Modersmål och litteratur är ett mångvetenskapligt kunskaps-, färdighets- och kulturämne. Undervisningen ska baseras på en vidgad textsyn. Centrala färdigheter som ska betonas är färdighet i att tolka och producera mångformiga texter och i att söka och dela information. Kreativiteten stärks och fantasin får möjlighet att utvecklas på ett mångsidigt sätt genom att eleverna bekantar sig med litteratur som är lämplig för deras ålder och språkfärdighet. Litteraturen vidgar även elevernas uppfattning om sig själva som språkanvändare, skapar band till den egna kulturen och vidgar förståelsen för andra kulturer.

Eleverna ska uppmuntras till att kommunicera och uttrycka sig i olika slag av kommunikationsmiljöer. Genom att eleverna blir handledda i att inse hur deras egen språkanvändning påverkar andra människor bidrar modersmålsämnet även till elevernas etiska utveckling. Läs- och skrivstrategier är centrala metakognitiva färdigheter som ska betonas inom modersmålsundervisningen. Syftet med undervisningen om språket är att stödja och utveckla språklig medvetenhet och analytisk språkfärdighet. Undervisningen ska basera sig på en social och funktionell syn på språket: de språkliga strukturerna ska studeras i språkliga sammanhang och inom textgenrer som är lämpliga för den aktuella åldersgruppen. Undervisningen ska avancera trappstegsvis i enlighet med elevernas utvecklingsstadium.

Inom undervisningen ska eleverna lära känna flera kulturområden, av vilka ordkonsten, mediekulturen, drama och teater samt muntlig kommunikationskultur är de mest centrala. Undervisningen i ordkonst innebär att man skriver, läser och tolkar skönlitterära texter. Syftet med litteraturundervisningen är att väcka läslust, stödja eleverna i att få och dela med sig av läsoplevelser, fördjupa kulturkänndomen, stödja den etiska utvecklingen och att berika elevernas språk och fantasi.

Drama i undervisningen stärker läroämnets funktionella, erfarenhetsbaserade och estetiska karaktär. Genom arbete med mediekunskap ökar elevernas medvetenhet om och vana att använda olika medieinnehåll och de lär sig förstå och tolka mediernas roll som ett kulturellt fenomen. Arbetet med muntlig kommunikation stärker elevernas kommunikativa kompetens.

Att innehållet i modersmåls- och litteraturundervisningen görs meningsfullt är en viktig motivationsfaktor för eleverna. Motivationen och intresset stärks genom att man i undervisningen utgår från barnens och de ungas språkvärld och erfarenheter och vidgar dessa samt låter eleverna göra egna val och vara aktiva aktörer. Det är också viktigt att man inom undervisningen beaktar elevernas egna textvärldar och erfarenheter och breddar dessa. Då skolan formar sina lärmiljöer och väljer undervisningsmetoder inom läroämnet modersmål och litteratur ska elevernas olikheter, olika förutsättningar och jämställdheten mellan könen beaktas. Både de som är specialbegåvade på området och de som har inlärnings svårigheter ska få stöd. De olika lärokurserna i läroämnet ska samarbeta med varandra.

Årskurs 1–2

Läroämnets uppdrag i årskurs 1–2

I årskurserna 1–2 har undervisningen i läroämnet modersmål och litteratur som särskilt uppdrag att, utgående från elevernas individuella förutsättningar, stärka uttrycks- och kommunikationsfärdigheterna och den språkliga medvetenheten samt att stödja eleven i att utveckla färdighet i att lyssna, tala, läsa och skriva. Undervisningens uppgift är att väcka intresset för språkliga uttrycksformer, drama och litteratur samt för att tolka och producera många olika slag av texter. Inom undervisningen ska man se till att läroprocessen blir progressiv från förskola till skola gällande både basfärdigheterna i modersmålet och de centrala mångsidiga kompetenserna.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 1–2

Lärmiljön ska utgöra en mångsidig text- och språkmiljö. Det ska finnas god tillgång till litteratur och olika slags texter som intresserar eleverna. Eleverna ska självständigt och tillsammans få producera texter som publiceras i klassen och i andra bekanta miljöer. Språket ska undersökas genom lek, till exempel med hjälp av roll-, drama- och teaterlekar. De olika delområdena ska integreras i undervisningen så att eleverna tillägnar sig olika färdigheter i läroämnet samtidigt som de lär sig att gestalta olika företeelser språkligt. Genom att bekanta sig med skolbiblioteks- eller närbiblioteksverksamheten och med olika kulturevenemang för barn utvidgas lärmiljön till områden utanför klassrummet. Den kulturella mångfalden i närmiljön och medierna ska också utnyttjas. Undervisningen ska fokusera på att dela upplevelser och öva färdigheter tillsammans och individuellt, också med hjälp av digitala verktyg. Drama ska integreras i litteraturundervisningen och i andra läroämnen, till exempel musik, gymnastik, omgivningslära.

Handledning, differentiering och stöd i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 1–2

Målet är att stödja elevens språkliga utveckling samt inläringen av läs- och skrivfärdigheter i samarbete med hemmen. Det är viktigt att identifiera språksvårigheter vad gäller tal, läsning eller skrivning och att erbjuda stöd så tidigt som möjligt. Läraren ska visa hur man läser och förstår ord, meningar och texter och skriver på olika sätt. Eleven uppmuntras att använda medier på ett mångsidigt och tryggt sätt. Språkligt begåvade elever ska erbjudas mera utmanande uppgifter, material och textmiljöer. Alla elever oavsett kön ska stödjas så att de hittar texter och arbetssätt som intresserar dem.

Bedömning av elevens lärande i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 1–2

Bedömningen ska handleda och sporra eleverna. Genom att diskutera med eleverna och genom att ge och ta emot respons styr läraren såväl hela undervisningsgruppen som den enskilda elevens lärande och framsteg. I årskurs 1–2 är utgångspunkten och målet för bedömningen av lärandet att ge en helhetsbild av elevens språkliga utveckling inom alla målområden. Genom den respons som baserar sig på bedömningen ska elevens kommunikativa

färdigheter, verbala uttrycksförmåga samt utvecklingen av grundläggande läs- och skrivfärdigheter beaktas. Genom respons som baserar sig på utvärdering av elevens språkliga utveckling ska eleven få information om sina språkliga styrkor och om hur de språkliga och kommunikativa färdigheterna har utvecklats. Eleven ska också få mångsidig feedback om hur hen förstår och använder språket, uttrycker sig, deltar i diskussioner och tolkar och producerar texter. Det är viktigt med uppmuntrande respons inom de olika färdighetsområdena. Eleven ska uppmuntras att observera sina egna modersmålskunskaper och vårdnadshavarna ska ges tillräcklig information om hur deras barns språkliga färdigheter, inklusive läs- och skrivfärdigheter, utvecklas.

Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen inom alla lärokurser i läroämnet modersmål och litteratur är följande

- framsteg i förmågan att uttrycka sig och kommunicera samt att utveckla ordförrådet
- framsteg i läsfärdigheten, textförståelsen och läsintresset
- framsteg i förmågan att producera texter, speciellt att skriva för hand och använda tangentbord
- framsteg i förmågan att förstå språk och kultur, speciellt då det gäller att reflektera över vardagsspråket och ords betydelser.

Mål	Innehåll	Bedömning
<p>Att kommunicera</p> <p>M1 stödja eleven i att stärka sin förmåga att uttrycka sig och fungera i olika kommunikationssituationer (I1) (K1–3)</p> <p>M2 stödja eleven i att utveckla sitt språk och sin fantasi, kommunikations- och samarbetsförmåga genom att erbjuda möjlighet för eleven att delta i olika kommunikations-situationer och bli bekant med normerna för dessa (I1) (K1,2,7)</p> <p>M3 stödja elevens lust och vilja att uttrycka sig både verbalt och icke-verbalt och genom drama (I1) (K1,2,7)</p> <p>M4 stödja eleven i att utveckla kommunikativa färdigheter och förståelse för att människor kommunicerar på olika sätt (I1) (K1,2,7)</p> <p>Att tolka texter</p> <p>M5 sporra och handleda eleven vid läsinläringen och ge eleven möjlighet till övning i att använda strategier för läsförståelse samt uppmuntra eleven att iaktta sin egen läsförståelse (I2) (K1,4,5)</p>	<p>Åk 1</p> <p>Att kommunicera Att lyssna på varandra (se den andra i ögonen, vara tyst, nicka osv.), ställa frågor, svara, berätta. Utvidga sitt ordförråd genom att sätta ord på sin omvärld. Kommunicera ickeverbalt genom t.ex. drama (bekanta sig med drama som uttrycksform). Att kunna och våga uttrycka sig, och ha en egen åsikt. Visa respekt för olika åsikter.</p> <p>Att tolka texter Förstå sambandet mellan bokstav och ljud. Sätta ihop ljud till ord.</p> <p>Erbjuda texter av olika slag, enligt elevens egen nivå. Återge en text med egna ord, t.ex. en läsläxa eller bilderbok. Träna grundläggande lässtrategier (t.ex. med hjälp av bilder och rubrik förutspå handlingen). Diskutera läsoplevelsen med andra.</p> <p>Begrepp: sats, mening, punkt, rubrik</p> <p>Att producera texter Känna igen, namnge och forma bokstäver, både versaler och gemener. Skriva bokstäver både till pappers och på tangentbord. Grundläggande skrivregler (mellanrum mellan orden, stor och liten bokstav, stora skiljetecken) och stavning.</p> <p>Skriva kortare texter, både fiktion och faktatext. Texterna kan även produceras i bildform eller med</p>	<p>Bedömning av elevens lärande i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 1–2</p> <p>Bedömningen ska handleda och sporra eleverna. Genom att diskutera med eleverna och genom att ge och ta emot respons styr läraren såväl hela undervisningsgruppen som den enskilda elevens lärande och framsteg.</p> <p>I årskurs 1–2 är utgångspunkten och målet för bedömningen av lärandet att ge en helhetsbild av elevens språkliga utveckling inom alla målområden. Genom den respons som baserar sig på bedömningen ska elevens kommunikativa färdigheter, verbala uttrycksförmåga samt utvecklingen av grundläggande läs- och skrivfärdigheter beaktas.</p> <p>Genom respons som baserar sig på utvärdering av elevens språkliga utveckling ska eleven få information om sina språkliga styrkor och om hur de språkliga och kommunikativa färdigheterna har utvecklats.</p> <p>Eleven ska också få mångsidig feedback om hur hen förstår och använder språket, uttrycker sig, deltar i diskussioner och tolkar och producerar texter. Det är viktigt med uppmuntrande respons inom de olika färdighetsområdena.</p> <p>Eleven ska uppmuntras att observera sina egna modersmålskunskaper och vårdnadshavarna ska ges tillräcklig information om hur deras barns</p>

<p>M6 handleda eleven att analysera texter av många olika slag och att vidga sitt ordförråd i samband med textanalys (I2) (K1,2,4)</p> <p>M7 handleda eleven i att söka information på många olika sätt (I2) (K1,4,5)</p> <p>M8 sporra eleven att bli intresserad av (barn)litteratur, medietexter och andra texter genom att skapa positiva läsupplevelser och samtidigt väcka intresse och lust att läsa och lära sig samt dela med sig av sina läsupplevelser (I2) (K 2,4,5)</p> <p>Att producera texter</p> <p>M9 inspirera eleven att berätta och uttrycka sina åsikter och beskriva sina upplevelser i tal, bild och skrift (I3) (K1,4,5,7)</p> <p>M10 erbjuda eleven möjlighet att producera enkla berättelser, beskrivningar och andra texter, även i multimediala miljöer (I3) (K2,4,5)</p> <p>M11 lära eleven att skriva för hand och utveckla skrivförmågan och att använda tangentbord, handleda eleven i att småningom börja planera och strukturera texter samt lära känna de grundläggande färdigheterna i rättstavning och M11 lära eleven att skriva för hand och utveckla skrivförmågan och att använda tangentbord,</p>	<p>stöd av bilder. Eleverna lär sig skriva text med inledning, handling och avslutning. Eleverna planerar, skriver, får respons (både kamrat och lärarrespons) och slutligen publicerar sin text.</p> <p>Att förstå språk, litteratur och kultur Läser och diskuterar olika slag av texter på sin egen nivå (t.ex. sagor, berättelser, dikter). Högläsning i olika genrer. Samarbeta med biblioteket, hur det fungerar i ett bibliotek eller i en bokbuss och bokprat. Eleverna tar del av lokala kulturevenemang.</p> <p>Diskutera hur man ansvarsfullt använder telefon och sociala medier.</p> <p>Åk 2</p> <p>Att kommunicera Bygga på innehållet i åk 1: Att kunna lyssna och själv föra diskussionen framåt. Hålla den röda tråden. Ha en åsikt och öva att motivera den. Jobba med drama som uttrycksform och låta elever delta enligt egna förutsättningar. Hålla korta presentationer.</p> <p>Att tolka texter Lässtrategier: förutse vad som kommer att hända, titta på bilder, läsa bildtexter, att känna igen sig i texten.</p> <p>begrepp: huvudperson, händelseförlopp, tid, plats, författare, illustratör.</p>	<p>språkliga färdigheter, inklusive läs- och skrivfärdigheter, utvecklas.</p> <p>Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen inom alla lärokurser i läroämnet modersmål och litteratur är följande</p> <ul style="list-style-type: none"> - framsteg i förmågan att uttrycka sig och kommunicera samt att utveckla ordförrådet - framsteg i läsfärdigheten, textförståelsen och läsintresset - framsteg i förmågan att producera texter, speciellt att skriva för hand och använda tangentbord - framsteg i förmågan att förstå språk och kultur, speciellt då det gäller att reflektera över vardagsspråket och ords betydelser. <p>Vid bedömningen per läroämne beaktas elevens framsteg gällande läroämnets innehåll, färdigheter för arbete samt mångsidig kompetens.</p> <p>Bedömningskala åk 1–2</p> <p>Utmärkt: Eleven har utmärkta kunskaper och färdigheter och hen kan tillämpa och kombinera dem kreativt i nya situationer.</p> <p>Bra: Eleven har goda grundkunskaper och – färdigheter och hen kan tillämpa dem självständigt.</p> <p>Ganska bra: Eleven har ganska goda grundkunskaper och –färdigheter.</p>
--	---	---

<p>handleda eleven i att småningom börja planera och strukturera texter samt lära känna de grundläggande färdigheterna i rättstavning och övriga skriftspråkskonventioner (I3) (K1,4,5)</p> <p>Att förstå språk, litteratur och kultur</p> <p>M12 sporra eleven att utveckla sin språkliga medvetenhet gällande talat och skrivet språk och sin kunskap om grundläggande språkbegrepp samt handleda eleven i att göra iakttagelser om språk och språkbruk och bli medveten om hur det egna språkbruket påverkar andra (I4) (K2, 4,7)</p> <p>M13 uppmuntra eleven att lyssna till och själv läsa litteratur för barn, att hitta intressant läsning och utveckla sitt läsintresse och använda sig av bibliotek (I4) (K2,3,4)</p> <p>M14 handleda eleven att uppskatta sin egen och andras kultur och språk samt kulturell mångfald, ge eleven möjlighet att bekanta sig med olika former av barnkultur och sporra eleven att producera kultur tillsammans med andra (I4) (K2,4,7)</p>	<p>Läsa olika slag av texter, presentera och diskutera dem.</p> <p>Att producera texter Skriva olika slag av texter (t.ex. faktatexter, kortare berättelser, personligt återgivande texter, intervjuer) och utveckla innehållet i dessa.</p> <p>Att förstå språk, litteratur och kultur Hur man kan tilltala människor i olika sammanhang och vilka effekter det får. Hur man bemöter varandra i skolan och i andra sociala situationer, telefonvett. Dialekter i närmiljön och standardsvenska. Fortsatt samarbete med biblioteket eller bokbussen.</p>	<p>Delvis: Eleven övar grundkunskaper och färdigheter. Hen behöver stöd och hjälp. Har inte uppnått målen: Eleven har inte uppnått de för inläringen uppsatta målen.</p>
---	--	--

Läroämnets uppdrag

Språk är en förutsättning för lärande och tänkande. Språket är närvarande i all verksamhet i skolan och alla lärare är språklärare. Språkstudierna främjar utvecklingen av tankeförmågan. De ger underlag för att forma en flerspråkig och mångkulturell identitet och värdesätta den. I takt med att ordförrådet och strukturerna utvecklas, utvecklas också de kommunikativa färdigheterna och förmågan att söka information. Språkundervisningen ger goda möjligheter till glädje, lek och kreativitet.

Undervisningen i det andra inhemska språket är en del av språkpedagogiken och fostran till språkmedvetenhet. Den ska väcka elevernas intresse för den språkliga och kulturella mångfalden i skolan och den omgivande världen och uppmuntra dem att kommunicera i autentiska språkmiljöer. Eleverna ska lära sig värdesätta andra språk, människorna som talar dem och olika kulturer. Jämställdheten i språkval och språkstudier förstärks genom att man på varierande och intressanta sätt informerar om valmöjligheter i språken, genom att man uppmuntrar eleverna att oberoende av kön fatta beslut om språkval utgående från sina individuella intressen, genom att man behandlar teman mångsidigt och ur olika synvinklar och genom att man använder omväxlande och praktiska arbetsmetoder.

Studierna i det andra inhemska språket ska förbereda eleverna för planmässigt och kreativt arbete i olika sammansättningar. Eleverna och elevgrupperna ska också ges möjligheter att bilda nätverk och kommunicera med finskspråkiga elever och grupper. Digitala verktyg erbjuder en naturlig möjlighet att genomföra språkundervisningen i autentiska situationer och utifrån elevernas kommunikationsbehov. Undervisningen ska också ge färdigheter som främjar delaktighet och aktiv påverkan.

Undervisningen ska stärka elevernas tilltro till sin förmåga att lära sig språk och att modigt använda dem. Eleverna ska ges möjlighet att studera i egen takt och vid behov få stöd för sitt lärande. Undervisningen ska ordnas så att också elever som avancerar snabbare eller kan språket sedan tidigare kan göra framsteg.

Språkundervisningen ska utveckla multilitteracitet och ta upp olika texter. Texterna ska väljas med hänsyn till barnens och de ungas intressen. Undervisningen ska också bygga broar mellan olika språk och med de språk som eleverna använder på fritiden. Eleverna ska uppmuntras att söka information på de språk som de behärskar.

Årskurs 1–2

Läroämnets uppdrag i årskurs 1–2

Det andra inhemska språket

Det särskilda uppdraget i undervisningen i det andra inhemska språket i årskurserna 1–2 är att hos eleverna väcka en positiv attityd till att lära sig finska samt att stärka elevernas tro på sin egen förmåga att lära sig språk och att modigt använda det de kan på det andra språket.

Undervisningen ska väcka elevernas nyfikenhet för språk och stödja deras förmåga att iaktta och använda sig av de språkliga och kulturella intryck som de får från omgivningen. Undervisningen ska ge eleverna mångsidiga upplevelser av det finska språket och den finska kulturen.

I undervisningen ska man betona glädje i lärandet, varierande och aktiverande arbetssätt samt muntlig kommunikation i vardagliga situationer. Teman som behandlas i undervisningen väljs tillsammans med eleverna utgående från deras egna intressen och de behandlas på ett mångsidigt sätt. Undervisningen kan göras mer övergripande så att eleverna lär sig finska också i samband med undervisningen i andra läroämnen.

Av eleverna förutsätts inga läs- eller skrivkunskaper då undervisningen inleds. Man väcker och ökar efterhand elevernas intresse för det talade och skrivna språket. Så småningom ökar man också elevernas intresse för att läsa och skriva.

I undervisningen i modersmålsinriktad finska får eleverna möjlighet att reflektera över och fördjupa sina kunskaper i finska och sin kännedom om särdragen i den finskspråkiga kulturen.

Mål för undervisningen	Mål för lärandet	Innehåll	Bedömning
<i>Kulturell mångfald och språkmedvetenhet</i>		<p>Undervisningen är flexibel: språkdusch i samband med andra ämnen eller som enskilda lektioner eller pass.</p> <p>Gruppen kan vara en blandgrupp med nybörjare och längre hunna. Detta måste beaktas.</p> <p>Tyngden läggs på positiv inställning till finska och respekt för olika kunskapsnivåer i finska i grupp</p> <p>Undervisningen byggs upp av lek, sång, spel, ramsor, berättelser, bilder, hörförståelse och drama i fokus.</p> <p>De kommunikativa färdigheterna betonas.</p> <p>Färdiga, inövade fraser, skall betonas framom enskilda ord, t.ex :</p> <p>Ota koppi! Tulkaa leikkimään! Ole hyvä!, Hyvää huomenta! Tänään on maanantai.</p>	<p>Bedömning av elevens lärande i A1-lärokursen i finska i årskurserna 1–2</p> <p>Syftet med bedömningen under läsåret är i första hand att handleda lärandet med hjälp av uppmuntrande respons. Lärares respons ger eleverna en möjlighet att bli medvetna om målen för lärandet samt om sina egna kunskaper och hur de kan utvecklas. För att studierna ska framskrida är det viktigt att läraren ger eleverna möjlighet att visa sina kunskaper på olika sätt. Eleverna övar även sina kunskaper i själv- och kamratbedömning som en del av språkstudierna.</p> <p>Bedömningsskala årskurs 1–2</p> <p>Utmärkt: Eleven har utmärkta kunskaper och färdigheter och hen kan tillämpa och kombinera dem kreativt i nya situationer.</p> <p>Bra: Eleven har goda grundkunskaper och -färdigheter och hen kan tillämpa dem självständigt.</p> <p>Ganska bra: Eleven har ganska goda grundkunskaper och -färdigheter.</p> <p>Delvis: Eleven övar grundkunskaper och -färdigheter. Hen behöver stöd och hjälp</p> <p>Har inte uppnått målen: Eleven har inte uppnått de för inläringen uppsatta målen.</p>
<p>M1 Eleven bekantar sig med olika språk och kulturer. Eleven handleds att förstå finskans och svenskans ställning som nationalspråk. Handleda eleven att kunna skilja finskan från andra språk. (I1, K1, K2, K5, K7)</p>	<p>Eleven lär sig iaktta olika språk och kulturer i sin vardag. Eleven lär sig vad som kännetecknar finskan.</p> <p>(används inte som grund för bedömning)</p>		
<p>M2 Eleven värdesätter sin egen och andras språkliga och kulturella bakgrund. (I1, K1, K2)</p>	<p>Eleven lär sig känna stolthet över sitt eget modersmål och uppskatta andra språk och kulturer.</p> <p>(används ej för bedömning)</p>		
<i>Färdigheter för språkstudier</i>			
<p>M3 Erbjud eleven möjligheter att samarbeta med andra och fungera i grupp.</p>	<p>Eleven lär sig samarbeta.</p>		
<p>M4 Uppmuntra eleven att göra iakttagelser om språket i finska. Eleven lär sig gissa sig till och härleda betydelsen av ord och uttryck. (I2, K1, K4, K5)</p>	<p>Eleven lär sig gissa betydelsen av nya ord.</p> <p>(används inte som grund för bedömning)</p>		
<p>M5 Eleven blir bekant med olika inlärningsstrategier för språk. Eleven övar på att ställa upp egna mål. (I2, K1, K7)</p>	<p>Eleven prövar på olika metoder och lär sig vilken metod som passar hen bäst. Eleven övar på att ställa upp egna mål.</p>		

Mål för undervisningen	Mål för lärandet	Innehåll	Bedömning
<i>Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera</i>		<p>Eleverna får lyssna till finska texter, dialoger, sånger etc. och använder bekanta ord i korta dialoger. Så småningom introduceras även skrivna texter.</p> <p>Den finska kulturens och språkets särdrag viktiga, t.ex. att uppmärksamma Kalevaladagen, aktuella händelser. Öva finska i autentisk miljö, t.ex. sjunga, rabbla ramsor för skolans finskspråkiga personal. Lekfull uttalsträning. Följande teman rekommenderas:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Hälsningsfraser •Presentera sig själv och sin familj •Räkneord: 0-10 (åk 1), 0-20 (åk 2) •Färger •Skolsaker •Kläder •Djur •Veckodagar •Väder 	
M6 Uppmuntra eleven att använda språket mångsidigt i olika kommunikationssituationer. (I3, K1, K2, K4, K6, K7)	Eleven lär sig använda finska i bekanta, inövade situationer i par.		
M7 Handleda eleven att använda non-verbala verktyg för att förstå och blir förstådd även i svåra kontexter. (I3, K1, K2, K3, K4, K5, K7)	Eleven lär sig använda t.ex. gester, miner och digitala verktyg som hjälp i vardagen. Eleven lär sig visa om hen förstått sin partner		
M8 Handleda eleven att anpassa sitt språk enligt sammanhanget. (I3, K2, K4, K6, K7)	Eleven lär sig använda vanliga artighetsfraser.		
<i>Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter</i>			
M9 Handleda eleven att förstå vanliga finska ord och uttryck i bekanta situationer. (I3, K1, K2, K3, K4, K5, K7)	Eleven lär sig förstå vanliga ord och uttryck som hen hör och ser.		
<i>Växande språkkunskap, förmåga att producera texter</i>			

Mål för undervisningen	Mål för lärandet	Innehåll	Bedömning
<p>M10 Erbjuder eleven rikliga möjligheter att använda finska (framför allt i tal) i bekanta situationer och träna uttal. (I3, K1, K2, K3, K4, K5, K7)</p>	<p>Eleven lär sig använda de vanligaste orden och uttrycken och uttala dem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Mat •Kroppsdelar <p>Stoffet presenteras med eleven som utgångspunkt. På åk 1 behandlas stoffet mer allmänt och på åk 2 sker en fördjupning.</p>	

Finska, modersmålsinriktad A-lärokurs

Årskurs 1-2

Mål för undervisningen i A-lärokursen i modersmålsinriktad finska i årskurs 1-2

Studierna i det första främmande språket eller det andra inhemska språket inleds oftast i årskurs 3. Undervisningen i den modersmålsinriktade lärokursen kan dock påbörjas redan före årskurs 3. I det fallet följs grunderna för läroplanen för den modersmålsinriktade lärokursen med hänsyn till elevernas ålder.

Redan innan undervisningen i den modersmålsinriktade lärokursen inleds i åk 3 kan eleverna stifta bekantskap med finska texter av olika slag. Eleverna utvecklar sitt språk och sitt kunskande i finska samtidigt som de sjunger, leker, spelar och rör på sig. Innehållet väljs tillsammans med eleverna utifrån deras intressen. Undervisningen kan genomföras i samband med andra lektioner, som en del av den helhetsskapande undervisningen och de mångvetenskapliga lärområdena eller under särskilda lektioner eller undervisningspass. I den modersmålsinriktade lärokursen ges de tvåspråkiga eleverna möjlighet att reflektera över och fördjupa sig i finska språkets och den finska kulturens särdrag.

Mål för undervisningen	Mål för lärandet	Innehåll	Bedömning
<i>Kulturell mångfald och språkmedvetenhet</i>			
M1 Eleven bekantar sig med olika språk och kulturer. Eleven handleds att förstå finskans och svenskans ställning som nationalspråk. Handleda eleven att känna igen finskans särdrag. (I1, K1, K2, K5, K7)	Eleven lär sig iaktta olika språk och kulturer i sin vardag. Eleven lär sig vad som kännetecknar finskan. (används inte som grund för bedömning)	Undervisningen är flexibel: språkdusch i samband med andra ämnen eller som enskilda lektioner eller pass. Gruppen kan vara en blandgrupp tillsammans med nybörjare. Detta måste beaktas.	Bedömning av elevens lärande i A1-lärokursen i modersmålsinriktad finska i årskurserna 1-2 Syftet med bedömningen under läsåret är i första hand att handleda lärandet med hjälp av uppmuntrande respons. Lärarens respons ger eleverna en möjlighet att bli medvetna om målen för lärandet samt om sina egna kunskaper och hur de kan utvecklas. För att studierna ska framskrida är det viktigt att läraren ger eleverna
M2 Eleven värdesätter sin egen och andras språkliga och kulturella bakgrund. (I1, K1, K2)	Eleven lär sig känna stolthet över sina egna språk.	Tyngden ligger på en tillåtande inställning till och respekt för olika	

Färdigheter för språkstudier		kunskapsnivåer i finska	möjlighet att visa sina kunskaper på
Mål för undervisningen	Mål för lärandet	Innehåll	Bedömning
M3 Eleven erbjuds möjlighet att använda båda sina språk i samarbete med andra. (I2, K2, K6)	Eleven lär sig samarbeta.	<p>Undervisningen byggs upp av lek, sång, spel, ramsor, berättelser, bilder, hörförståelse, texter, drama, rollspel och sagor. Vikt läggs på kommunikativa färdigheter, dialoger och diskussioner i mindre grupper. Eleven kan öva ord och strukturer med hjälp av digitala hjälpmedel. I åk 1 fokuserar man på det muntliga. Skrivövningar kommer med i åk 2.</p> <p>Den finska kulturens och språkets särdrag är viktiga, t.ex. Kalevala-dagen, Aleksis Kivi-dagen, aktuella händelser och traditioner enligt gruppens intressen.</p> <p>Uppmärksamma eleverna på skillnaderna mellan vårdad finska och vardagsfinska.</p> <p>Följande teman rekommenderas:</p> <ul style="list-style-type: none"> •hälsningsfraser, •presentera sig själv och sin familj •Räkneord: 0-20 (åk 1) •Räkneord: 0–100 (åk 2) •Färger •Skolsaker •Kläder •Djur •Veckodagar och dygnets delar: aamu, päivä, ilta, yö , aamupäivä, iltapäivä •Väder 	<p>olika sätt. Elevenna övar även sina kunskaper i själv- och kamratbedömning som en del av språkstudierna.</p> <p>Bedömningsskala årskurs 1–2 Utmärkt: Eleven har utmärkta kunskaper och färdigheter och hen kan tillämpa och kombinera dem kreativt i nya situationer. Bra: Eleven har goda grundkunskaper och -färdigheter och hen kan tillämpa dem självständigt. Ganska bra: Eleven har ganska goda grundkunskaper och -färdigheter. Delvis: Eleven övar grundkunskaper och -färdigheter. Hen behöver stöd och hjälp Har inte uppnått målen: Eleven har inte uppnått de för inläringen uppsatta målen.</p>
M4 Uppmuntra eleven att göra iakttagelser om språkbruket i både finska och svenska. Eleven lär sig härleda betydelsen av ord och uttryck och att använda dem. (I2, K1, K4, K5)	Eleven lär sig att upptäcka och se sammanhang mellan finska och svenska. Eleven kopplar ihop nya ord med tidigare kunskap. (används inte som grund för bedömning)		
M5 Eleven blir bekant med olika inlärningsstrategier för språk. Eleven övar på att ställa upp egna mål. (I2, K1, K7)	Eleven prövar på olika metoder och lär sig vilken metod som passar hen bäst. Eleven övar på att ställa upp egna mål.		
<i>Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera</i>			
M6 Uppmuntra eleven att använda språket mångsidigt i olika kommunikationssituationer. (I3, K1, K2, K4, K6, K7)	Eleven lär sig använda finska i olika situationer i vardagen		
M7 Handleda eleven att använda non-verbala verktyg för att förstå och blir förstådd även i svåra kontexter. (I3, K1, K2, K3, K4, K5, K7)	Eleven lär sig använda t.ex. gester, miner och digitala verktyg som hjälp i vardagen.		
M8 Handleda eleven att anpassa sitt språk enligt sammanhanget. (I3, K2, K4, K6, K7)	Eleven lär sig använda en naturlig finska i olika sammanhang i vardagen, t.ex. med kamrater, äldre personer eller i affären.		

Mål för undervisningen	Mål för lärandet	Innehåll	Bedömning
<p>M9 Handleda eleven att utveckla sina kunskaper i finska i olika slags situationer. Uppmuntra eleven att bekanta sig med olika slags åldersenliga texter. (I3, K1, K2, K3, K4, K5, K7)</p>	<p>Eleven lär sig muntligt återberätta händelser och texter.</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Mat •Kroppsdelar •Finska kulturen •Egna erfarenheter <p>Stoffet presenteras med eleven som utgångspunkt och med beaktande av elevens två- eller flerspråkiga bakgrund. På åk 1 behandlas stoffet mer allmänt och på åk 2 sker en fördjupning.</p>	
<p><i>Växande språkkunskap, förmåga att producera texter</i></p>			
<p>M10 Erbjud eleven rikliga möjligheter att använda finska (framför allt i tal). (I3, K1, K2, K3, K4, K5, K7)</p>	<p>Eleven lär sig använda sin finska i olika situationer.</p>		

Matematik

Årskurs 1–2

Läroämnets uppdrag i årskurs 1–2

I årskurserna 1–2 ska eleverna i undervisningen i matematik erbjudas mångsidiga upplevelser för att tillägna sig matematiska begrepp och strukturer. Olika sinnen ska utnyttjas i undervisningen. Undervisningen ska utveckla elevernas förmåga att uttrycka matematiska tankar med konkreta hjälpmedel, muntligt, skriftligt och genom att rita och tolka bilder. Undervisningen i matematik ska lägga en stabil grund för förståelse av talbegreppet och tiosystemet samt för räknefärdigheter.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i matematik i årskurs 1–2

Undervisningen ska utgå från bekanta ämnen och problem som intresserar eleverna. Målet är att skapa en lärmiljö där eleverna studerar matematik aktivt och med olika hjälpmedel. Varierande arbetssätt används i undervisningen. Eleverna får vänja sig vid att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Pedagogiskt ledda lekar och spel är ett viktigt arbetssätt. Digitala verktyg används i undervisningen och studierna.

Handledning, differentiering och stöd i matematik i årskurs 1–2

Vid skolstarten ska man klargöra vad eleverna redan kan och vilka skillnader det finns i deras kunskaper. Eftersom matematik är ett kumulativt läroämne, är det nödvändigt att behärska grundläggande matematiska begrepp och färdigheter för att kunna lära sig nya saker. Eleverna ska erbjudas stöd både för att komplettera bristfälliga kunskaper och färdigheter och för att tillägna sig nytt innehåll. Man ska reservera tillräckligt mycket tid och stödja lärandet systematiskt för att utveckla matematiklärandet och elevernas förmåga att ta till sig ny kunskap. Utvecklingen av elevernas kunskaper och färdigheter i matematik ska följas upp kontinuerligt. Stödet ska ge dem möjlighet att utveckla sina färdigheter och samtidigt känna glädje över att lära sig och att kunna. Eleverna ska erbjudas lämpliga hjälpmedel som stöd för lärandet samt möjligheter att själva komma till insikt och förstå. Eleverna ska ges möjlighet att öva tillräckligt.

Elever som behöver mera utmaningar ska erbjudas möjlighet att fördjupa förståelsen för innehållet i årskurserna 1–2. Uppgifterna kan till exempel omfatta egenskaperna hos naturliga tal, olika talföljder, geometri, kreativ problemlösning och mera krävande tillämpningar av grundläggande räkneoperationer.

Bedömning av elevens lärande i matematik i årskurs 1–2

Under läsåret är den huvudsakliga uppgiften för bedömningen av lärandet att stödja och främja elevernas matematiska tänkande och kunskapsutveckling inom alla målområden. Bedömningen av matematiklärandet och responsen ska vara uppmuntrande. Eleverna ska spöras att utnyttja sina styrkor och att träna de färdigheter som behöver utvecklas. Eleverna handleds att själva iakta hur deras eget lärande framskrider.

Elevernas kunskapsnivå och förståelse av matematik kan utredas med hjälp av samtal, konkreta hjälpmedel, figurer eller skriftliga alster. De ska ha möjlighet att visa sina framsteg på olika sätt. Det är viktigt att vid sidan av korrekta lösningar även beakta på vilket sätt och hur obehindrat eleven räknar.

Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen i matematik är följande

- framsteg i förståelsen av talbegreppet och talföljder
- framsteg i förståelsen av tiosystemet
- framsteg i hur obehindrat eleven räknar
- framsteg i förmågan att klassificera kroppar och figurer
- framsteg i förmågan att använda matematik vid problemlösning.

Mål	Innehåll	Bedömning
<p>Betydelse, värderingar och attityder</p> <p>M1 stödja elevens iver och intresse för matematik samt utvecklingen av en positiv självbild och ett gott självförtroende (I1–4) (K1,3,5)</p> <p>Arbetsfärdigheter</p> <p>M2 handleda eleven att utveckla färdigheten att göra matematiska observationer samt tolka och utnyttja dem i olika situationer (I1–4) (K4)</p> <p>M3 uppmuntra eleven att framföra sina lösningar och slutledningar med konkreta hjälpmedel, figurer, muntligt och skriftligt, även med hjälp av digitala verktyg (I1–4) (K2,4,5)</p> <p>M4 handleda eleven att utveckla förmågan att dra slutsatser och lösa problem (I1–4) (K1,4,6)</p> <p>Begreppsliga och ämnesspecifika mål</p> <p>M5 handleda eleven att förstå matematiska begrepp och beteckningar (I1–4) (K1,4)</p>	<p>I årskurs 1–2 övar sig eleverna att se matematiska situationer ur olika perspektiv och får kunskap om programmeringens grunder. Addition och subtraktion tillämpas i olika situationer och med konkreta modeller, även genom att uppskatta och jämföra olika tal samt i huvudräkning. Förmågan att se geometrin i vår omgivning tränas genom att känna igen, bygga och rita.</p> <p>Åk 1</p> <p>Tal och räkneoperationer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Talen 0–100. • Addition och subtraktion (0–20). <ul style="list-style-type: none"> ○ Additioner är kommutativa. ○ Sambandet mellan addition och subtraktion. • Positionssystemet: ental, tiotal och hundratal. • Jämna och udda tal. <p>Geometri och mätning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bekanta sig med kroppar och plangeometrisk figur. 	<p>Under läsåret är den huvudsakliga uppgiften för bedömningen av lärandet att stödja och främja elevernas matematiska tänkande och kunskapsutveckling inom alla målområden. Bedömningen av matematiklärandet och responsen ska vara uppmuntrande. Eleverna ska spöras att utnyttja sina styrkor och att träna de färdigheter som behöver utvecklas. Eleverna handleds att själva iakta hur deras eget lärande framskrider.</p> <p>Elevernas kunskapsnivå och förståelse av matematik kan utredas med hjälp av samtal, konkreta hjälpmedel, figurer eller skriftliga alster. De ska ha möjlighet att visa sina framsteg på olika sätt. Det är viktigt att vid sidan av korrekta lösningar även beakta på vilket sätt och hur obehindrat eleven räknar.</p> <p>Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen i matematik är följande framsteg i förståelsen av talbegreppet och talföljder framsteg i förståelsen av tiosystemet framsteg i hur obehindrat eleven räknar framsteg i förmågan att klassificera kroppar och figurer framsteg i förmågan att använda matematik vid problemlösning</p>

<p>M6 stödja eleven att utveckla förståelsen av talbegreppet och principen för tiosystemet (I2) (K1,4)</p> <p>M7 introducera eleven i principerna för de grundläggande räkneoperationerna och deras egenskaper (I2) (K1,4)</p> <p>M8 handleda eleven att utveckla flytande grundläggande räknefärdigheter med naturliga tal samt att använda olika huvudräkningsstrategier (I2) (K1,4)</p> <p>M9 introducera eleven i geometriska former och handleda eleven att uppfatta deras egenskaper (I3) (K1,4,5)</p> <p>M10 handleda eleven att förstå principen för mätning (I3) (K1,4)</p> <p>M11 introducera eleven i tabeller och diagram (I4) (K4,5)</p> <p>M12 lära eleven att skapa stegvisa instruktioner och att följa dem (I1) (K1,2,4,5)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pengar • Klockan: hel och halv timme. • Principer för mätning. Centimeter. <p>Informationsbehandling och statistik</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bekanta sig med diagram. <p>Åk 2 Tal och räkneoperationer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Talen 0–100. • Addition och subtraktion (0–100). • Multiplikation: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tabellerna 2, 3, 4, 5 och 10. ○ Multiplikationen är kommutativ. • Bekanta sig med division och bråk. • Bekanta sig med att räkna med uppställning. <p>Geometri och mätning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kroppar och plangeometriska figurer, trianglar, rektanglar och flerhörningar. • Mätning, meter, kilogram och liter. 	<p>Vid bedömningen per läroämne beaktas elevens framsteg gällande läroämnets innehåll, färdigheter för arbete samt mångsidig kompetens.</p> <p>Bedömningsskala åk 1–2</p> <p>Utmärkt: Eleven har utmärkta kunskaper och färdigheter och hen kan tillämpa och kombinera dem kreativt i nya situationer.</p> <p>Bra: Eleven har goda grundkunskaper och – färdigheter och hen kan tillämpa dem självständigt.</p> <p>Ganska bra: Eleven har ganska goda grundkunskaper och –färdigheter.</p> <p>Delvis: Eleven övar grundkunskaper och – färdigheter. Hen behöver stöd och hjälp.</p> <p>Har inte uppnått målen: Eleven har inte uppnått de för inläringen uppsatta målen.</p>
--	--	---

Omgivningslära

Årskurs 1–2

Läroämnets uppdrag i årskurs 1–2

I årskurserna 1–2 planeras undervisningen i omgivningslära som helheter där man granskar elevernas egen omgivning samt eleverna och deras aktiviteter som en del av omgivningen. Genom uppgifter där man på ett lekfullt sätt löser problem och gör undersökningar väcks elevernas nyfikenhet och intresse för olika fenomen i omgivningen. Dessutom får eleven öva sig att strukturera och benämna omgivningen samt företeelser som anknyter till det egna välbefinnandet och den egna tryggheten och säkerheten.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i omgivningslära i årskurs 1–2

Utgångspunkten vid valet av arbetssätt och lärmiljöer är elevernas egna erfarenheter av olika företeelser, fenomen och händelser som anknyter till människan, omgivningen, människans aktiviteter och vardag. I valet av lärmiljöer och arbetssätt beaktas funktionalitet, erfarenhets- och upplevelseaspekten, användningen av drama och berättelser samt omgivningslärans tvärvetenskapliga karaktär. Målet är att undersöka fenomen inom omgivningslärans olika ämnesområden i naturliga situationer och miljöer. Som lärmiljöer används förutom skolans lokaler och den egna klassen mångsidigt även den närliggande naturen och den byggda miljön, olika sociala sammanhang och situationer, digitala lärmiljöer samt lokala möjligheter såsom samarbete med naturskolor, museer, företag, medborgarorganisationer samt natur- och vetenskapscentra. Med tanke på målen är det viktigt att eleverna deltar och samverkar i planeringen och genomförandet av enkla undersökningar samt i diskussionen kring olika perspektiv och lösningar. Genom att eleverna arbetar aktivt med det fenomen, tema eller aktuella problem som studeras stödjer man lärandet enligt omgivningslärans mål.

Handledning, differentiering och stöd i omgivningslära i årskurs 1–2

Med tanke på målen för omgivningsläran är det viktigt att handleda eleverna att mångsidigt använda olika studiesätt. Handledning behövs särskilt för att varje elev ska lära sig agera tryggt och ta hänsyn till andra i olika lärmiljöer. I undervisningen och vid valet av arbetssätt beaktas elevernas tidigare kunskaper och färdigheter samt specialbehov i anslutning till utveckling, livssituation och kultur. Eleverna får lära sig att respektera allas rätt till integritet i personliga frågor. Ett

undersökande arbetssätt och övningar som förutsätter olika nivåer av tänkande kan stödja differentiering enligt individuella behov. Gruppsamverkan stödjer att eleverna lär sig tillsammans och utnyttjar de olika styrkor som finns representerade i gruppen.Handledning och stöd, valet av arbetssätt samt känslan av att lyckas stärker elevernas självbild i omgivningslära. Eleverna ska även ges möjlighet till fördjupning samt till lugn och ro.

Bedömning av elevens lärande i omgivningslära i årskurs 1–2

Att dela in lärostoffet i helheter med egna mål och bedömningsgrunder stödjer en mångsidig bedömning. Konstruktiv respons, frågor och konkreta utvecklingsförslag bidrar till att arbetet framskrider. Positiv respons och uppmuntran stärker elevernas motivation och ökar deras intresse för att utforska sin omgivning. Eleverna ska ges möjligheter att visa sina kunskaper och färdigheter på många olika sätt, inte endast skriftligt. I slutet av helheten bedöms hur väl de överenskomna målen uppnåtts. Eleverna ska öva sig att observera sitt eget lärande och sin aktivitet. Elevernas värderingar, attityder, hälsobeteende, sociala färdigheter, temperament eller andra personliga egenskaper är inte föremål för bedömningen.

Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen i omgivningslära är följande

- framsteg i förmågan att undersöka, agera och röra sig i närmiljön
- framsteg i förmågan att iaktta och observera
- framsteg i förmågan att agera tryggt och säkert
- framsteg i förmågan att arbeta i grupp.

Mål	Innehåll	Bedömning
<p>Betydelse, värderingar och attityder</p> <p>M1 ge eleven möjligheter att ge utlopp för sin naturliga nyfikenhet och hjälpa eleven att inse att innehållet i omgivningsläran är viktigt för hen (I1–6)</p> <p>M2 uppmuntra eleven att glädjas över sitt lärande i omgivningsläran, de egna kunskaperna och nya utmaningar samt att öva sig att arbeta långsiktigt (I1–6) (K1,6)</p> <p>M3 stödja eleven att utveckla känsla för miljön och handleda eleven att agera på ett hållbart sätt i närmiljön och i skolan (I1–6) (K3,7)</p> <p>Undersöknings- och arbetsfärdigheter</p> <p>M4 handleda eleven att undersöka, röra sig och göra utflykter i sin närmiljö (I2–4,6) (K3)</p> <p>M5 uppmuntra eleven att undra och ställa frågor samt använda gemensamma reflektioner som utgångspunkt för små undersökningar och andra aktiviteter (I1–6) (K1,7)</p> <p>M6 handleda eleven att göra iakttagelser och experiment i skolan och närmiljön med hjälp av olika sinnen och enkla undersökningsredskap samt att presentera sina resultat på olika sätt (I1–6) (K1,4)</p>	<p>Årskurs 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> – människokroppens delar (I1) – livets gång (familjen, släktträd) (I1) – emotionella färdigheter (I1) – välmående och känslor (I5) – respekt för sig själv och andra (I1) – samarbete i olika grupper (I2) – ta hand om egna och gemensamma saker (I6) – problemlösning och undersökningar kring: naturen, människan och människans verksamhet (I4) – att bete sig i vardagliga situationer (I2) – röra sig säkert i närmiljön och trafiken (I2) – kartor (gårdskartor) (I3) – experiment och undersökningar i närmiljön (I4) – hösten (väder, växter, djur) (I3) – våren (väder, växter, djur) (I3) – egna odlingar och odlingsexperiment (I4) <p>Årskurs 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> –människokroppens livsfunktioner (I1) –växande och utveckling (I1) –främja psykiskt välbefinnande (I1) –förhindra mobbning (I2) –respektera fysisk integritet (I2) –medverka till att främja välbefinnandet i den närmaste omgivningen och skolan (I6) <p>– de egna handlingarnas betydelse för en själv och andra (I6)</p>	<p>Att dela in lärostoffet i helheter med egna mål och bedömningsgrunder stödjer en mångsidig bedömning. Konstruktiv respons, frågor och konkreta utvecklingsförslag bidrar till att arbetet framskrider. Positiv respons och uppmuntran stärker elevernas motivation och ökar deras intresse för att utforska sin omgivning. Eleverna ska ges möjligheter att visa sina kunskaper och färdigheter på många olika sätt, inte endast skriftligt. I slutet av helheten bedöms hur väl de överenskomna målen uppnåtts. Eleverna ska öva sig att observera sitt eget lärande och sin aktivitet. Elevernas värderingar, attityder, hälsobeteende, sociala färdigheter, temperament eller andra personliga egenskaper är inte föremål för bedömningen.</p> <p>Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på läroprocessen i omgivningslära är följande</p> <ul style="list-style-type: none"> - framsteg i förmågan att undersöka, agera och röra sig i närmiljön - framsteg i förmågan att iaktta och observera - framsteg i förmågan att agera tryggt och säkert - framsteg i förmågan att arbeta i grupp.

<p>M7 handleda eleven att mångsidigt beskriva, jämföra och klassificera organismer, livsmiljöer, fenomen, material och situationer samt namnge dessa (I1–6) (K1,4)</p> <p>M8 vägleda eleven att agera på ett tryggt och säkert sätt, följa givna anvisningar och förstå motiveringarna för dem (I1–6) (K3)</p> <p>M9 handleda eleven att på ett mångsidigt sätt bekanta sig med vardagsteknik samt uppmuntra eleverna att tillsammans pröva, upptäcka, bygga och skapa nytt (I2,4,6) (K3,1)</p> <p>M10 handleda eleven att träna sin förmåga att arbeta i grupp och sina emotionella färdigheter samt att stärka respekten för sig själv och andra (I1–6) (K2,3)</p> <p>M11 handleda eleven att använda informations- och kommunikationsteknik för att söka information samt för att dokumentera och presentera observationer (I1–6) (K5,4)</p> <p>Kunskap och förståelse</p> <p>M12 handleda eleven att strukturera omgivningen, den mänskliga verksamheten och fenomen som förekommer i den med hjälp av begrepp inom de olika ämnesområdena i omgivningslära (I1–6) (K1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – grundläggande egenvård (I2) – utveckla dagsrutiner med tanke på hälsa, välmående och lärande (I5) – träna vardagliga hälsovanor och –färdigheter (I5) – den egna hembygden och dess betydelse (I6) – problemlösning och undersökningar kring vardagliga fenomen, teknik, naturen och den byggda miljön (I4) – säkerhetsfärdigheter och –anvisningar (I2) – begrepp för fenomen, teknik, och vardagliga situationer (I2) – förutsättningar för liv: näring, vatten, luft, värme, omsorg (I5) – varifrån dricksvattnet kommer (I5) – näringsproduktion (I5) – minska mängden avfall (I6) – sortera och återvinna avfall (I6) – vinter (väder, växter, djur) (I3) – sommar (väder, växter, djur) (I3) <p>I undervisningen kan man samarbeta med Naturskolan, Borgå vatten, Konstskolan, Borgå museum, Rosk 'n roll, räddningsverket, församlingen, skolhälsovården, 4H. Närmiljön utnyttjas så mångsidigt som möjligt.</p>	<p>Vid bedömningen per läroämne beaktas elevens framsteg gällande läroämnets innehåll, färdigheter för arbete samt mångsidig kompetens.</p> <p>Bedömningsskala åk 1–2</p> <p>Utmärkt: Eleven har utmärkta kunskaper och färdigheter och hen kan tillämpa och kombinera dem kreativt i nya situationer.</p> <p>Bra: Eleven har goda grundkunskaper och –färdigheter och hen kan tillämpa dem självständigt.</p> <p>Ganska bra: Eleven har ganska goda grundkunskaper och –färdigheter.</p> <p>Delvis: Eleven övar grundkunskaper och –färdigheter. Hen behöver stöd och hjälp.</p> <p>Har inte uppnått målen: Eleven har inte uppnått de för inläringen uppsatta målen.</p>
--	--	---

M13 hjälpa eleven att förstå enkla bilder, modeller och kartor som beskriver omgivningen (I1–6) (K4,1)

M14 uppmuntra eleven att uttrycka sig och öva sig att motivera sina åsikter (I1–6) (K2,4)

M15 handleda eleven att reflektera över faktorer som främjar växande och utveckling, hälsa och välbefinnande samt de grundläggande förutsättningarna för liv (I1,5) (K3)

Religion

Årskurs 1–2

Läroämnets uppdrag i årskurs 1–2

I årskurserna 1–2 har religionsundervisningen som uppdrag att handleda eleverna att lära känna och uppskatta sin egen religiösa och konfessionella bakgrund och att möta mångfalden av religioner och livsåskådningar i den egna klassen, skolan och närmiljön med respekt. För detta ska undervisningen ge grundläggande kunskaper, färdigheter och tankeverktyg. Eleverna ska uppmuntras att identifiera och uttrycka sina känslor och åsikter och öva sig att identifiera andras känslor och respektera andras åsikter. Eleverna ska uppmuntras att undra, fråga och att delta i diskussioner. Eleverna ska vägledas att handla ansvarsfullt och rättvist.

De olika lärokurserna i religion i årskurs 1–2

I den grundläggande utbildningens lärokurs ingår enligt 11 § i lagen om grundläggande utbildning religion eller livsåskådningskunskap. Enligt 13 § i samma lag ska undervisningen i religion genomföras enligt olika lärokurser i enlighet med elevernas religionssamfund. För att garantera enhetlighet i läroämnet är målen och det centrala innehållet gemensamma för alla lärokurser.

I beskrivningarna av lärokurserna för de olika religionerna preciseras det gemensamma innehållet utgående från respektive religions särdrag. De lokala läroplanerna utarbetas utgående från de gemensamma målen och innehållsbeskrivningarna och de preciserade beskrivningarna av lärokurserna i de olika religionerna.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i religion i årskurs 1–2

I undervisningen ska man sträva efter att skapa ett lugnt, öppet och förtroligt samtalsklimat. Det är viktigt att varje elev får berätta om sina iakttagelser och erfarenheter. Eleverna uppmuntras att lära sig genom samspel, att diskutera och att motivera sina åsikter samt att acceptera olikheter. Det är viktigt att i undervisningen utgå från eleven och respektera elevens upplevelsevärld, i synnerhet när man tar upp etiska frågor. Kreativa, konkreta och upplevelsebaserade metoder, projekt och diskussioner stödjer den holistiska synen på eleven som en social och aktiv person som lär sig genom alla sinnen. Undervisningen kan innehålla individuella eller gemensamma projekt som omfattar flera lärokurser eller överskrider läroämnesgränserna. I undervisningen används digitala verktyg på ett mångsidigt och interaktivt sätt. Berättelser, musik, bildkonst, lek, drama samt gäster och studiebesök används för att ge variation i arbetet och glädje i lärandet.

Handledning, differentiering och stöd i religion i årskurs 1–2

Undervisningen i de olika lärokurserna i religion ska ta hänsyn till elevernas olika behov och bakgrund, såsom språkkunskap och kulturell bakgrund. Centrala begrepp diskuteras och förklaras så att alla elever har möjlighet att förstå dem. Arbetssätten anpassas till barnens ålder. I undervisningen skapas gemensamma situationer som främjar lärande och delaktighet och eleven handleds att stärka sin studiefärdighet och initiativförmåga.

Bedömningen av elevens lärande i religion i årskurs 1–2

Bedömningen av lärande ska vara handledande och uppmuntrande. Mångsidig respons ges i samband med arbetet och gemensamma diskussioner. Responsen ska utveckla elevernas samarbetsförmåga och uppmuntra dem att uttrycka sina tankar. Eleverna ska i undervisningen ges utrymme och uppmuntras att ifrågasätta och ställa frågor samt att motivera sina åsikter och lyssna på andras synpunkter. Mångsidiga arbetssätt ger eleverna möjligheter att visa och själva ge akt på sina framsteg och kunskaper.

Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen i religion är följande

- framsteg i att känna igen och namnge fenomen som rör livsåskådning i sin närmiljö
- framsteg i förmågan att arbeta i grupp
- framsteg i förmågan att uttrycka tankar och lyssna på andra.

Mål	Innehåll	Bedömning
<p>M1 väcka elevens intresse för religionsundervisningen och handleda eleven att förstå sin egen familjs religiösa och konfessionella bakgrund (I1–3) (K2,4)</p> <p>M2 vägleda eleven att få insikt i centrala begrepp, berättelser och symboler i religionen i fråga (I1) (K1)</p> <p>M3 handleda eleven att utforska det religiösa året, religiösa högtider och seder (I1) (K2,7)</p> <p>M4 sporra eleven att lära känna seder och högtider i religioner och livsåskådningar som förekommer i klassen, skolan och närmiljön (I2) (K2,3,7)</p> <p>M5 uppmuntra eleven att identifiera och uttrycka sina tankar och känslor (I1,3) (K2,6,7)</p> <p>M6 vägleda eleven att handla rättvist, leva sig in i andras situation och att respektera andras tankar och övertygelser samt mänskliga rättigheter (I1–3) (K2,6,7)</p>	<p>Årskurs 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bekanta sig med familjen: släkt, historia (I1) – olika slags familjer (I1) – livets högtider inom kristendom, innehåll och innebörd (I1) – att identifiera och uttrycka sina känslor (I3) – att leva sig in i andras situation (I3) – olikheter (I3) – empati, människovärde, individualitet (I3) – julen (I1,2) – berättelser, traditioner och seder i den egna religionen (I1) – kristna gudsbilden och kyrkobyggnaden (I1) – irreligiositet (I2) – vardagsfrågor i anknytning till bibliska berättelser (I3) <p>Årskurs 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> – människans födelse och död (I3) – respekt för livet (I3) – livsfrågor ur ett kristet perspektiv ((I3) – etisk reflektion (I3) 	<p>Bedömningen av lärande ska vara handledande och uppmuntrande. Mångsidig respons ges i samband med arbetet och gemensamma diskussioner. Responsen ska utveckla elevernas samarbetsförmåga och uppmuntra dem att uttrycka sina tankar. Eleverna ska i undervisningen ges utrymme och uppmuntras att ifrågasätta och ställa frågor samt att motivera sina åsikter och lyssna på andras synpunkter. Mångsidiga arbetssätt ger eleverna möjligheter att visa och själva ge akt på sina framsteg och kunskaper.</p> <p>Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen i religion är följande</p> <ul style="list-style-type: none"> – framsteg i att känna igen och namnge fenomen som rör livsåskådning i sin närmiljö – framsteg i förmågan att arbeta i grupp – framsteg i förmågan att uttrycka tankar och lyssna på andra. <p>Vid bedömningen per läroämne beaktas elevens framsteg gällande läroämnets innehåll, färdigheter för arbete samt mångsidig kompetens.</p> <p>Bedömningsskala åk 1–2</p>

<p>M7 handleda eleven att tänka etiskt och att inse vad det innebär att ta ansvar för sig själv, sin grupp, miljön och naturen (I3) (K3,7)</p> <p>M8 ge eleven möjligheter att öva sig att framföra och motivera sina åsikter samt att lyssna på och förstå olika åsikter (I1,3) (K1,6,6,7)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – elevens egna handlingar, konsekvenser av dem (I3) – ansvar för andra människor, miljön och naturen (I3) – människans holistiska välbefinnande (I3) – FN:s barnkonvention och Barnens rättigheter (I3) – gyllene regeln (I3) – utforska den egna religionens centrala begrepp, symboler och mångfald (I1) – påsken (I1,2) <p>I undervisningen kan man samarbeta med församlingen samt besöka kyrkor och kapell.</p>	<p>Utmärkt: Eleven har utmärkta kunskaper och färdigheter och hen kan tillämpa och kombinera dem kreativt i nya situationer.</p> <p>Bra: Eleven har goda grundkunskaper och – färdigheter och hen kan tillämpa dem självständigt.</p> <p>Ganska bra: Eleven har ganska goda grundkunskaper och –färdigheter.</p> <p>Delvis: Eleven övar grundkunskaper och – färdigheter. Hen behöver stöd och hjälp.</p> <p>Har inte uppnått målen: Eleven har inte uppnått de för inläringen uppsatta målen.</p>
---	--	--

Årskurs 1–2

Läroämnets uppdrag i årskurs 1–2

I årskurserna 1–2 ska tyngdpunkten i undervisningen i livsåskådningskunskap ligga på att utveckla elevernas samarbets- och kommunikationsförmåga, uttrycksförmåga samt tänkande och lärande. Genom att vara lyhörd för och respektera elevens tankar och erfarenheter hjälper man eleven att utveckla en sund självkänsla och en positiv självbild.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i livsåskådningskunskap i årskurs 1–2

Vid valet av arbetssätt är det med tanke på läroämnets mål viktigt att skapa en trygg och öppen psykisk och social lärmiljö, där eleven upplever att hen blir hörd och respekterad. Eleven ska uppmuntras till självstyrt lärande. Den fysiska lärmiljön utvecklas så att den tar hänsyn till olika sätt att arbeta och lära sig och går lätt att förändra. De gemensamma, lärarledda undersökande diskussionerna berikas med konkreta aktiviteter, sagor, berättelser, lekar, musik, bildkonst och drama. Digitaliseringen av barnens livsmiljö ska beaktas i arbetet.

Handledning, differentiering och stöd i livsåskådningskunskap i årskurs 1–2

Med tanke på läroämnets mål är det centralt att handledningen och stödet stärker elevens självförtroende och känsla av delaktighet. Läroämnet livsåskådningskunskap ska stödja elevens välbefinnande, utveckling och lärande genom att erbjuda möjligheter och begreppsliga redskap att undersöka, strukturera och skapa en egen livsåskådningsidentitet tillsammans med andra. Handledning och stöd behövs särskilt för att utveckla kommunikations- och tankeförmågan. Elevernas individuella behov av stöd ska beaktas vid valet av arbetssätt.

Bedömning av elevens lärande i livsåskådningskunskap i årskurs 1–2

Bedömningen av lärande ska vara handledande och uppmuntrande. Mångsidig respons ges i samband med arbetet och gemensamma diskussioner. Bedömningen ska stödja och stärka elevernas delaktighet och självförtroende. Responsen ska utveckla elevernas samarbetsförmåga och uppmuntra dem att uttrycka sina tankar. Eleverna ska i undervisningen ges utrymme och uppmuntras att ifrågasätta och ställa frågor samt att motivera sina åsikter och lyssna på andras synpunkter. Mångsidiga arbetssätt ger eleverna möjligheter att visa och själva ge akt på sina framsteg och kunskaper.

Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen i livsåskådningskunskap är följande

- framsteg i att känna igen och namnge fenomen som rör livsåskådning i sin närmiljö
- framsteg i förmågan att arbeta i grupp
- framsteg i förmågan att uttrycka tankar och att lyssna på andra.

Mål	Innehåll	Bedömning
<p>M1 vägleda eleven att lyssna på andra elevers åsikter och tankar (I1–4) (K1,2,4)</p> <p>M2 uppmuntra eleven att uttrycka sina egna tankar och känslor på olika sätt (I2) (K1,2,7)</p> <p>M3 vägleda eleven att värdesätta sina egna och andras tankar (I1) (K1,2,7)</p> <p>M4 främja elevens förmåga att ställa frågor och framföra motiverade argument (I1–4) (K1,2,7)</p> <p>M5 vägleda eleven att uppfatta orsak och verkan samt etiska aspekter i vardagliga situationer (I1–4) (K1,3,4)</p> <p>M6 uppmuntra eleven att reflektera över skillnaden mellan rätt och fel samt godhet (I1–4) (K1,3,7)</p> <p>M7 handleda eleven att lära känna seder och bruk i närmiljön (I2) (K2,4)</p> <p>M8 handleda eleven att förstå grundläggande faktorer för att människor ska kunna leva tillsammans (I1–4) (K2,3,7)</p>	<p>I1 Att växa till ett gott liv: Eleverna tränar samtalsfärdigheter genom att lära sig lyssna på andra med respekt och genom att öva att uttrycka sig tydligt. De reflekterar tillsammans över betydelsen av gott handlande, rätt och fel och att skilja mellan dem samt på människans godhet. Tillsammans undersöker man vad vänskap innefattar och betyder i barns liv.</p> <p>I2 Olika sätt att leva: Eleverna reflekterar över frågan "Vem är jag?" och olika sätt att leva och tänka. Tillsammans undersöker man olika livsstilar, särskilt sådana som anknyter till elevens egen hem- och kulturbakgrund.</p> <p>I3 Grunderna för ett gemensamt liv: Eleverna fördjupar sig i grunderna för att leva tillsammans genom att undersöka till exempel betydelsen av regler, förtroende, ärlighet och uppriktighet i olika vardagliga situationer och miljöer i sitt liv. De stiftar inledningsvis bekantskap med barnets rättigheter och barnets ställning i olika samhällen.</p> <p>I4 Naturen och en hållbar framtid: Eleverna undersöker olika levnadssätt i världen och reflekterar samtidigt över livets förgänglighet. Tillsammans fördjupar man sig i berättelser om världens uppkomst. Eleverna undersöker sin egen närmiljö och granskar hur de egna valen och handlingarna påverkar miljön. Eleverna försöker hitta betydelsefulla upplevelser som hör samman med naturen.</p>	<p>Bedömningen av lärande ska vara handledande och uppmuntrande. Mångsidig respons ges i samband med arbetet och gemensamma diskussioner. Bedömningen ska stödja och stärka elevernas delaktighet och självförtroende.</p> <p>Responsen ska utveckla elevernas samarbetsförmåga och uppmuntra dem att uttrycka sina tankar. Eleverna ska i undervisningen ges utrymme och uppmuntras att ifrågasätta och ställa frågor samt att motivera sina åsikter och lyssna på andras synpunkter. Mångsidiga arbetsätt ger eleverna möjligheter att visa och själva ge akt på sina framsteg och kunskaper.</p> <p>Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på läroprocessen i livsåskådningskunskap är följande</p> <ul style="list-style-type: none"> – framsteg i att känna igen och namnge fenomen som rör livsåskådning i sin närmiljö – framsteg i förmågan att arbeta i grupp – framsteg i förmågan att uttrycka tankar och att lyssna på andra. <p>Bedömningsskala årskurs 1–2 Utmärkt: Eleven har utmärkta kunskaper och färdigheter och hen kan tillämpa och kombinera dem kreativt i nya situationer.</p>

<p>M9 vägleda eleven att respektera och uppskatta naturen och sin närmiljö (I4) (K3,5,7)</p>		<p>Bra: Eleven har goda grundkunskaper och – färdigheter och hen kan tillämpa dem självständigt.</p> <p>Ganska bra: Eleven har ganska goda grundkunskaper och –färdigheter.</p> <p>Delvis: Eleven övar grundkunskaper och – färdigheter. Hen behöver stöd och hjälp.</p> <p>Har inte uppnått målen: Eleven har inte uppnått de för inläringen uppsatta målen.</p>
---	--	---

Årskurs 1–2

Centralt innehåll som anknyter till målen för musik i årskurs 1–2

Eleverna tillägnar sig musikaliska kunskaper och färdigheter genom att musicera, det vill säga sjunga, lyssna, röra sig till musik, improvisera och komponera samt genom tvärkonstnärligt arbete. Innehållet väljs så att eleverna mångsidigt får bekanta sig med olika musikkulturer och –stilar. Innehållet ska stödja målen och utnyttja både elevernas erfarenheter och de lokala möjligheterna.

I1 Musikalisk praxis: I samband med musicerande fästs uppmärksamhet vid att arbeta i grupp och skapa en positiv vi–anda. Det centrala innehållet är att uppmuntra eleverna att uttrycka sig och komma med idéer, öva sig att andas naturligt, använda sin röst och sjunga samt hantera de instrument och anordningar som finns på ett ändamålsenligt sätt.

I2 Musikens beståndsdelar: Det centrala i undervisningen är att eleverna lär sig uppfatta grundbegreppen tonläge, tonlängd, tonstyrka och klang. När elevernas kunskaper utvecklas behandlas också rytm, melodi, dynamik, klangfärg, harmoni och form.

I3 Musiken i mitt liv, omgivningen och samhället: Utöver musikaliska kunskaper och färdigheter ska undervisningen också behandla elevernas erfarenheter och iakttagelser såväl gällande musik som olika vardagliga ljudmiljöer. Man funderar också över musikens betydelse i den egna livsmiljön.

I4 Repertoar: I musikundervisningen används sånger, lekar, ramsor, rörelser och uppgifter där eleverna ska spela eller lyssna samt kreativa övningar som beträffande tema och musikaliska egenskaper lämpar sig för elevernas ålder och skolans verksamhetskultur. Repertoaren planeras också så att man beaktar elevernas egna kulturer och värnar om kulturarvet. Repertoaren ska vara mångsidig och omfatta olika slag av musik, också barnsånger och elevernas eventuella egna kompositioner och musikstycken.

Mål	Innehåll	Bedömning
<p>Delaktighet</p> <p>M1 handleda eleven att musicera i grupp och utveckla en positiv självbild (I1–4) (K2,7)</p> <p>Att musicera och vara kreativ</p> <p>M2 handleda eleven att använda sin röst naturligt samt att sjunga och spela i grupp (I1–4) (K1,2,4)</p> <p>M3 uppmuntra eleven att uppleva och uppfatta ljudmiljöer, ljud, musik och musikbegrepp genom att röra sig och lyssna (I1–4) (K1,4)</p> <p>M4 ge utrymme för elevernas egna musikaliska idéer och improvisationer samt handleda dem att planera och skapa mindre kompositioner eller andra helheter genom att använda ljud, rörelser, bilder, teknologi eller andra uttryckssätt (I1–4) (K5,6)</p> <p>Kulturell förståelse och multilitteracitet</p> <p>M5 inspirera eleven att utforska det musikaliska kulturarvet genom att leka, sjunga och röra sig till musik samt att njuta av musikens estetiska, kulturella och historiska mångfald (I1–4) (K2,4)</p>	<p>I1 Musikalisk praxis Uttryck och skapande, egna idéer, lek med röst och kropp, att hitta egen röst, att utveckla gehör, ansvar för instrument</p> <p>I2 Musikens beståndsdelar Omfång, dynamik, rytm, klangfärg</p> <ul style="list-style-type: none"> • Högt/lågt • Svagt/starkt = p/f • Lång/kort, halv– fjärdedels– och åttondelsnot, pauser • Känna igen olika ljud <p>I3 Musiken i mitt liv och omgivningen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ljudlandskap: Lyssna på t.ex. vardagliga ljud, tystnad, egna ljud • Teckna, röra sig, dansa till musik • Borgånejdens musikinstitutet erbjuder möjlighet att bekanta sig med symfoniorkestern (åk 2, Kultis) <p>I4 Repertoar Genom att spela, sjunga, lyssna och röra på sig:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barnsånger och folkmusik • Kanon 	<p>Bedömningen av elevernas lärande i musik ska handleda och sporra eleverna. Eleverna ska ges respons och möjligheter att utvärdera sin egen och gruppens aktivitet, så att responsen uppmuntrar dem att försöka och att träna sina färdigheter. I bedömningen ska särskild vikt fästas vid hur den musikaliska samarbetsförmågan och färdigheterna i musicerande utvecklats. Elevernas lärande ska bedömas med mångsidiga metoder.</p> <p>Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på läroprocessen i musik är följande; framsteg i musikalisk samarbetsförmåga, i synnerhet att musicera i grupp</p> <p>framsteg i förmågan att uppfatta grundläggande musikaliska begrepp i musikalisk aktivitet.</p> <p>Vid bedömningen per läroämne beaktas elevens framsteg gällande läroämnets innehåll, färdigheter för arbete samt mångsidig kompetens.</p> <p>Bedömningsskala</p> <p>Utmärkt: Eleven har utmärkta kunskaper och färdigheter och hen kan tillämpa och kombinera dem kreativt i nya situationer.</p> <p>Bra: Eleven har goda grundkunskaper och – färdigheter och hen kan tillämpa dem självständigt.</p>

<p>M6 hjälpa eleven att förstå grundprinciperna för notationssätten inom musiken i samband med musicerande (I1–4) (K4)</p> <p>Välbefinnande och säkerhet i musik</p> <p>M7 handleda eleven i att agera ansvarsfullt i samband med musicerande (I1–4) (K7)</p> <p>Förmåga att lära sig musik</p> <p>M8 ge eleven erfarenhet av att ställa upp mål och förstå betydelsen av gemensam övning för att lära sig musik (I1–4) (K1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rörelsesånger • Sångekar • Musik för skolans fester • Spela rytminstrument, t.ex. rytmpinnar, rytmägg, maracas, triangel, tamburin, handtrummor, bongotrummor, bjällror, guiro, rörblock • Spela kantele, klockspel, metallofon/xylofon mm. 	<p>Ganska bra: Eleven har ganska goda grundkunskaper och –färdigheter.</p> <p>Delvis: Eleven övar grundkunskaper och –färdigheter. Hen behöver stöd och hjälp.</p> <p>Har inte uppnått målen: Eleven har inte uppnått de för inläringen uppsatta målen.</p>
--	---	---

Årskurser 1–2

Läroämnets uppdrag i årskurs 1–2

I årskurserna 1–2 skapas grunden för elevernas personliga förhållande till bildkonst och annan visuell kultur. Samtidig användning av olika sinnen och hela kroppen stödjer utvecklingen av uttrycksförmågan och de estetiska färdigheterna. Eleverna ska handledas att använda sin fantasi, begrepp inom bildkonsten och att uttrycka sig visuellt på olika sätt. Konkreta, lekfulla arbetssätt används i undervisningen. Eleverna uppmuntras till långsiktigt konstnärligt lärande. Förmågan att skapa och tolka bilder tränas också med hjälp av digitala verktyg och webbmiljöer. Eleverna uppmuntras att samarbeta, att dela med sig av sina upplevelser och att ta emot och ge respons på sitt visuella arbete.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i bildkonst i årskurs 1–2

Målet är att erbjuda lärmiljöer och arbetssätt som ger eleverna möjlighet att mångsidigt använda material, tekniker och uttryckssätt och tillämpa dem kreativt. Undervisningssituationerna ska präglas av en atmosfär som uppmuntrar eleverna att aktivt experimentera och öva. Genom pedagogiska lösningar stöds multisensoriska upplevelser, långsiktigt arbete samt ett undersökande och målinriktat konstnärligt lärande. Undervisningen ska ta hänsyn till elevernas individuella behov och eleverna ska ges möjlighet att arbeta på ett ändamålsenligt sätt självständigt och i grupp. Målet är att skapa en verksamhetskultur som främjar lärande och socialt samspel både i skolan och i miljöer utanför skolan. I årskurs 1–2 ska eleverna uppmuntras att experimentera på ett lekfullt sätt, att använda digitala verktyg och att arbeta tvärkonstnärligt. Undervisningen genomförs både i skolan och i olika byggda miljöer, i naturen och i webbmiljöer.

Handledning, differentiering och stöd i bildkonst i årskurs 1–2

Handledning, differentiering och stöd ska ordnas med hänsyn till elevernas sociala, psykiska och motoriska förutsättningar och färdigheter. Lärande i konst kännetecknas av att eleven lär sig både individuellt och tillsammans med andra, vilket stödjer elevens identitetsutveckling, delaktighet och välbefinnande. Elevens individuella behov av handledning ska beaktas i undervisningen. Undervisningen differentieras vid behov genom till exempel val av uttryckssätt, arbetssätt och lärmiljöer. I undervisningssituationerna ska eleverna få utnyttja sina styrkor samt tillämpa olika arbets- och tillvägagångssätt. Lärandet i konst ska utvecklas i en trygg atmosfär, där mångfald accepteras och där eleverna uppmuntras att uttrycka sig och får individuell handledning och stöd. Alternativa pedagogiska metoder kan behövas i synnerhet för att utveckla de motoriska färdigheterna och förmågan att uttrycka iakttagelser och känslor visuellt. Handledning, differentiering och stöd kan ordnas till exempel med hjälp av lekar, spel och multisensoriska upplevelser.

Bedömning av elevens lärande i bildkonst i årskurs 1–2

Bedömningen av lärandet i bildkonst ska vara uppmuntrande och handledande och beakta elevernas individuella framsteg. Bedömningen ska stödja eleven att utveckla sin förmåga att skapa och tolka bilder, kunskapen om konst och övrig visuell kultur, långsiktiga arbetssätt och färdigheter i självbedömning. Responsen ska vara mångsidig och uppmuntra eleverna att uttrycka sina tankar och att värdesätta andras synpunkter. Bedömningen av lärandet ska omfatta alla dimensioner av det konstnärliga lärandet som definieras i målen för undervisningen.

Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen i bildkonst är följande

- framsteg i förmågan att ställa upp mål för sitt arbete
- framsteg i att pröva olika material och öva olika tekniker
- framsteg i att använda uttryckssätt inom bildkonsten och diskutera om dem
- framsteg i förmågan att diskutera sina egna och andras bilder.

Mål	Innehåll	Bedömning
<p>Att iaktta och tänka visuellt</p> <p>M1 sporra eleven att iaktta konst, omgivningen och annan visuell kultur med olika sinnen och genom att skapa bilder (I1–3) (K1,3,4,5)</p> <p>M2 uppmuntra eleven att diskutera om sina iakttagelser och tankar (I1–3) (K2,4,5,6)</p> <p>M3 uppmuntra eleven att ge uttryck för sina iakttagelser och tankar genom olika sätt att skapa bilder (I1–3) (K2,3,4,5)</p> <p>Att skapa bilder</p> <p>M4 uppmuntra eleven att pröva olika material och tekniker samt träna olika visuella uttryckssätt (I1–3) (K2,3,5,6)</p> <p>M5 uppmuntra eleven till långsiktigt bildskapande arbete, både självständigt och tillsammans med andra (I1–3) (K1,2,3,5)</p> <p>M6 uppmuntra eleven att iaktta hur man kan påverka visuellt genom att studera sina egna och andras bilder (I1–3) (K1,2,4,7)</p> <p>Att tolka visuell kultur</p> <p>M7 handleda eleven att använda begrepp inom bildkonsten och att undersöka olika typer av bilder (I1–3) (K1,4,5,6)</p> <p>M8 uppmuntra eleven att känna igen olika konstföremål och annan visuell kultur i näromgivningen (I1–3) (K2,3,6,7)</p>	<p>I1 Egna bildkulturer</p> <p>Innehållet väljs utgående från elevernas egna bilder och bildkulturer. Eleverna uppmuntras att bekanta sig med varandras bildkulturer. Egna bildkulturer används som utgångspunkt i det egna bildarbetet. I undervisningen behandlas de egna bildkulturens betydelse i elevernas vardag, närmiljö och samverkan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • undervisningen utgår från elevernas egna bildkulturer (sagor, tv-program, spel, underkulturer, bildkulturer från olika platser...) <p>I2 Bildkulturer i omgivningen</p> <p>Innehållet omfattar olika omgivningar, föremål, mediekulturer och virtuella världar. Innehållet väljs mångsidigt ur byggda och naturliga miljöer och ur medier. Omgivningens bildkulturer används som utgångspunkt vid bildskapandet. I undervisningen koncentrerar man sig på elevernas närmiljö.</p> <ul style="list-style-type: none"> • trafik(märken) • skolvägen • hur den egna skolbyggnaden ser ut och hur den känns 	<p>Bedömningen av lärandet i bildkonst ska vara uppmuntrande och handledande och beakta elevernas individuella framsteg. Bedömningen ska stödja eleven att utveckla sin förmåga att skapa och tolka bilder, kunskapen om konst och övrig visuell kultur, långsiktiga arbetssätt och färdigheter i självbedömning. Responsen ska vara mångsidig och uppmuntra eleverna att uttrycka sina tankar och att värdesätta andras synpunkter. Bedömningen av lärandet ska omfatta alla dimensioner av det konstnärliga lärandet som definieras i målen för undervisningen.</p> <p>Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen i bildkonst är följande framsteg i förmågan att ställa upp mål för sitt arbete framsteg i att pröva olika material och öva olika tekniker framsteg i att använda uttryckssätt inom bildkonsten och diskutera om dem framsteg i förmågan att diskutera sina egna och andras bilder.</p> <p>Bedömnings skala åk 1–2</p> <p>Utmärkt: Eleven har utmärkta kunskaper och färdigheter och hen kan tillämpa och kombinera dem kreativt i nya situationer.</p>

<p>M9 uppmuntra eleven att göra bilder utgående från att granska sin egen omgivning, olika tider och olika kulturer (I1–3) (K1,2,5,6)</p> <p>Att uppfatta estetiska, ekologiska och etiska värden</p> <p>M10 handleda eleven att känna igen olika värden i konsten, i sin omgivning och i den övriga visuella kulturen (I1–3) (K2,3,6,7)</p> <p>M11 stödja eleven att beakta den kulturella mångfalden och hållbar utveckling i sitt bildskapande (I1–3) (K1,2,4,7)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • det egna hemmet • något föremål förr och nu • Animationsfigurer och övriga bekanta mediebilder undersöks, skillnaden mellan fakta och fiktion <p>I3 Konstens olika världar</p> <p>Innehållet omfattar bildkonst som skapats under olika tider, i olika miljöer och kulturer. Eleverna bekantar sig med bildkonstens värld genom att titta på olika verk, teman och fenomen. Man använder sig av konstverk som utgångspunkt vid bildskapandet. I undervisningen behandlar man den kulturella mångfald som konstverken och upplevelsen av dem ger.</p> <ul style="list-style-type: none"> • vad gör en konstnär • världsberömda konstverk • bekanta sig med muntlig bildanalys: Vad hittar du i bilden? • Borgå: Ville Wallgren, Kultis-program <p>Centrala begrepp och tekniker i åk 1–2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muntlig självutvärdering och kamratrespons • Teckning, målning • Använda olika redskap för att teckna 	<p>Bra: Eleven har goda grundkunskaper och färdigheter och hen kan tillämpa dem självständigt.</p> <p>Ganska bra: Eleven har ganska goda grundkunskaper och –färdigheter.</p> <p>Delvis: Eleven övar grundkunskaper och färdigheter. Hen behöver stöd och hjälp. Har inte uppnått målen: Eleven har inte uppnått de för inläringen uppsatta målen.</p>
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Grundfärger, mellanfärger • Nyans, mönster • Linjer: iakttagelser i omgivningen, prova olika tekniker • Form: namn på former och iakttagelser i omgivningen och i konsten • Växttryck/Frottagestryck • Trolldyg/modellera	
--	---	--

Årskurs 1–2

Läroämnets uppdrag i årskurs 1–2

I årskurserna 1–2 är uppdraget för undervisningen i slöjd att göra det möjligt för eleverna att uttrycka sig genom slöjd och att utveckla sådana kunskaper, färdigheter och erfarenheter som behövs för att planera och skapa. Eleverna uppmuntras att planera och framställa slöjdprodukter med olika material. Slöjd utvecklar koncentrationsförmågan och förmågan att ta initiativ. Den uppmuntrar eleverna att värdesätta och utvärdera sitt eget och andras arbete. Slöjdens fostrande roll är att hjälpa eleverna att förstå kulturell mångfald och jämlikhet.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i slöjd i årskurs 1–2

Lärmiljön stödjer slöjdens konkreta och praktiska karaktär och elevernas samspel med läraren, de andra eleverna samt med externa parter. Ändamålsenliga och trygga utrymmen, arbetsredskap och material bidrar till att uppnå målen. Eleverna ska inspireras att iaktta och använda sina iakttagelser som en del av slöjdfärdigheterna och för att påverka sin omgivning. Med hjälp av olika arbetssätt uppmuntras eleverna att delta, vara aktiva och ta självständigt ansvar. Fantasi, historier, drama, lek, spel, naturen och den byggda miljön används som stöd för planeringen och arbetet. I undervisningen används arbetssätt som är typiska för tekniskt arbete och textilarbete.

Handledning, differentiering och stöd i slöjd i årskurs 1–2

Med tanke på målen för läroämnet är det viktigt att man stödjer elevernas individuella lärande samt planeringen och det gemensamma arbetet i slöjdundervisningen genom att erbjuda olika pedagogiska arbetssätt och kommunikationssituationer. Undervisningen ska ta hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behoven differentieras utgående från dem, till exempel genom valet av material, arbetssätt och pedagogiska uppgifter. Det är viktigt att reservera tillräckligt med tid, utrymme och handledning för att eleverna ska lära sig att slöjda funktionellt.

Bedömning av elevens lärande i slöjd i årskurs 1–2

Vid bedömningen av lärandet ska man fästa uppmärksamhet vid att ge positiv respons och uppmuntra eleven både under arbetets gång och i slutet av processen. Genom mångsidig bedömning och respons garanterar man att eleverna utvecklar mångsidiga kunskaper och färdigheter i slöjd. Eleverna ska erbjudas olika sätt

att visa sina framsteg och uppmuntras att upprätthålla sina styrkor och träna de färdigheter som behöver utvecklas. Gruppens arbete och arbetsresultat kan presenteras och utvärderas tillsammans för att eleverna ska lära sig att uppträda och att uppskatta andras arbete.

Bedömningen ska omfatta hela slöjdprocessen. Dokumenteringen av de olika faserna i slöjdprocessen ska beskriva hur elevernas färdigheter utvecklats och ange nivån på deras kunskaper. Dokumentationen ska fungera som ett stöd för bedömningen. Eleverna ska vägledas att utvärdera sitt lärande och ges möjlighet till olika slag av självbedömning och kamratbedömning.

Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen i slöjd är följande

- framsteg i sättet att arbeta
- framsteg i förmågan att planera, tillverka och utvärdera
- framsteg i förmågan att arbeta målinriktat
- framsteg i förmågan att hitta på kreativa lösningar.

Mål	Innehåll	Bedömning
<p>M1 väcka elevens intresse och inspiration för att arbeta med händerna samt elevens nyfikenhet för kreativt och experimentellt slöjdarbete (I1–4) (K1,2)</p> <p>M2 handleda eleven att genomföra en hel slöjdprocess, presentera sina idéer visuellt och berätta om slöjdarbetet och den färdiga produkten (I1–3) (K1,4,5)</p> <p>M3 handleda eleven att planera och framställa slöjdprodukter eller –alster genom att lita på sina egna estetiska och tekniska lösningar (I1–5) (K1,7)</p> <p>M4 introducera olika material för eleven och handleda eleven att bearbeta materialen samt arbeta på ett ansvarsfullt och säkert sätt (I2–4) (K4,6)</p> <p>M5 stödja eleven att utveckla sin självkänsla genom att ge eleven möjlighet att känna att hen lyckas, förstår och hittar på lösningar i slöjden (I1–6) (K1,3)</p>	<p>I1 Att hitta en idé</p> <p>I planeringen av en slöjdprodukt utgår eleverna från sina egna känslor, historier och i fantasin skapade miljöer samt den byggda och naturliga miljön. I planeringen tas hjälp av olika visuella och materiella metoder. Eleven övar på att ge form, färg och yta åt sin slöjdprodukt. I planeringsskedet undersöks rörelse och balans samt diskuteras förvaring och skydd utgående från slöjden.</p> <p>I idéskedet utnyttjas Borgås lokala aspekter och historia.</p> <p>Åk 1</p> <p>Som utgångspunkt för idéerna används form, färg och ytor samt egna känslor, berättelser, fantasi- och naturliga omgivningar.</p> <p>Förvaring med hjälp av slöjd diskuteras, så som t. ex. penal eller gymnastikkasse.</p> <p>Åk 2</p> <p>Som utgångspunkt för idéerna används form, färg och ytor samt egna känslor och den naturliga och byggda miljön. Rörelse och balans undersöks.</p>	<p>Vid bedömningen av lärandet ska man fästa uppmärksamhet vid att ge positiv respons och uppmuntra eleven både under arbetets gång och i slutet av processen. Genom mångsidig bedömning och respons garanterar man att eleverna utvecklar mångsidiga kunskaper och färdigheter i slöjd. Eleverna ska erbjudas olika sätt att visa sina framsteg och uppmuntras att upprätthålla sina styrkor och träna de färdigheter som behöver utvecklas. Gruppens arbete och arbetsresultat kan presenteras och utvärderas tillsammans för att eleverna ska lära sig att uppträda och att uppskatta andras arbete.</p> <p>Bedömningen ska omfatta hela slöjdprocessen. Dokumenteringen av de olika faserna i slöjdprocessen ska beskriva hur elevernas färdigheter utvecklats och ange nivån på deras kunskaper. Dokumentationen ska fungera som ett stöd för bedömningen. Eleverna ska vägledas att utvärdera sitt lärande och ges möjlighet till olika slag av självbedömning och kamratbedömning.</p> <p>Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen i slöjd är följande</p> <p>– framsteg i sättet att arbeta</p>

	<p>Olika skydd och att skydda sig med hjälp av slöjd och slöjdprodukter diskuteras, så som t ex. beklädnad.</p> <p>I2 Att pröva</p> <p>Eleven erbjuds möjlighet att bekanta sig med mångfalden i materiella och tekniska miljöer. Eleven får pröva på olika material som t. ex. trä, metall, plast, fiber, garn och tyg. Utgående från vad eleverna har fått prövat på utvecklar och bearbetar eleven sin produkt eller sitt –alster vidare.</p> <p>Eleven får bekanta sig med programmering och funktioner som åstadkommit med hjälp av t.ex. robotar.</p> <p>Åk 1</p> <p>Eleven prövar på att använda olika material: tråd, tyger, ull, trä, papp och papper samt material från naturen.</p> <p>Åk 2</p> <p>Eleven prövar på att använda olika material: metall, flaskfärger, målfärger samt plast.</p> <p>I3 Att planera</p>	<p>– framsteg i förmågan att planera, tillverka och utvärdera</p> <p>– framsteg i förmågan att arbeta målinriktat</p> <p>– framsteg i förmågan att hitta på kreativa lösningar.</p> <p>Bedömningskala åk 1–2</p> <p>Utmärkt: Eleven har utmärkta kunskaper och färdigheter och hen kan tillämpa och kombinera dem kreativt i nya situationer.</p> <p>Bra: Eleven har goda grundkunskaper och – färdigheter och hen kan tillämpa dem självständigt.</p> <p>Ganska bra: Eleven har ganska goda grundkunskaper och –färdigheter.</p> <p>Delvis: Eleven övar grundkunskaper och – färdigheter. Hen behöver stöd och hjälp. Har inte uppnått målen: Eleven har inte uppnått de för inläringen uppsatta målen.</p>
--	---	--

	<p>Arbetet sker enligt en hel slöjdprocess. Eleven övar sig på färdigheter som behövs för att beskriva processen och produkten.</p> <p>Åk 1</p> <p>Eleven övar sig i att utföra ett slöjdprojekt i sin helhet.</p> <p>Åk 2</p> <p>Eleven övar sig i de färdigheter som behövs för att beskriva en slöjdprocess och en produkt.</p> <p>I4 Att tillverka</p> <p>Eleven tillverkar slöjdprodukter eller –alster utgående från egna eller gemensamma planeringar. Eleven använder olika slöjdrederkap och apparater för att klippa, fästa, sätta ihop, forma och bearbeta material på ett ändamålsenligt sätt.</p> <p>Exempel på arbetsmetoder</p> <p>Åk 1</p> <p>Klippa</p> <p>Göra ett mönster/ en modell</p> <p>Använda knappnål och synål</p> <p>Göra en knut</p> <p>Inleda och avsluta en sömnad</p>	
--	---	--

	<p>Förstygn Flätning Träda och knyta band Brodera Såga Slipa Spika Limma Ytbehandling</p> <p>ÅK 2 Langettstygn Kedjemaska Tovning Knyta knutar Måla Borra Forma metall</p> <p>I5 Att dokumentera Användning av digitala verktyg introduceras som en del av idéskedet, planeringen och dokumentationen.</p>	
--	---	--

	<p>Slöjdprojektet dokumenteras genom att rita, skriva eller fotografera. Datateknik kan användas som stöd i idéskedet och under planeringen.</p> <p>I6 Att bedöma</p> <p>Under slöjdprocessens gång ges eleven möjlighet att pröva på olika slag av självvärderingsmetoder och kamratbedömning. Eleven övar på att ge respons till de andra i gruppen.</p> <p>Åk 1</p> <p>Kamratbedömning i par/grupp/klass och självvärdering av det egna arbetet.</p> <p>Åk 2</p> <p>Kamratbedömning i par/grupp/klass och självvärdering av den egna slöjdprocessen.</p>	
--	--	--

Årskurs 1–2

Läroämnets uppdrag i årskurs 1–2

"Vi leker och rör på oss tillsammans."

I årskurserna 1–2 ligger tyngdpunkten i undervisningen på att tillägna sig sensomotoriska färdigheter och grundläggande motoriska färdigheter, att göra saker tillsammans och att utveckla sociala färdigheter och stärka de positiva upplevelserna av gymnastik. Undervisningen ska hjälpa eleverna att möta emotionellt varierande situationer. Elevernas fantasi och idéer ska utnyttjas i undervisningen.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i gymnastik i årskurs 1–2

Gymnastikens uppdrag och mål genomförs genom trygg och mångsidig undervisning i olika lärmiljöer inomhus och utomhus med betoning på elevernas delaktighet. I undervisningen beaktas på ett ändamålsenligt sätt årtiderna, de lokala förhållandena samt de möjligheter som skolan och omgivningen erbjuder. I undervisningen betonas arbetssätt som främjar fysisk aktivitet och gemenskap och ger möjlighet till uppmuntrande växelverkan och att hjälpa andra samt att verksamheten är trygg både psykiskt och fysiskt. Det är viktigt att främja säkert trafikbeteende när man förflyttar sig till idrottsplatser utanför skolan.

Handledning, differentiering och stöd i gymnastik i årskurs 1–2

En uppmuntrande och accepterande atmosfär är en förutsättning för att målen för gymnastikundervisningen ska nås. Undervisningen ska ge alla elever möjlighet att lyckas och att delta samt stödja en tillräcklig funktionsförmåga med tanke på välbefinnandet. Det är viktigt att beakta elevernas individualitet, att arbetsmiljön är trygg och att undervisningsarrangemangen och kommunikationen i undervisningen är tydliga. Upplevelsen av att kunna och den sociala samhörigheten stöds genom elevorienterade och engagerande arbetssätt, lämpliga uppgifter och uppmuntrande respons. I årskurs 1–2 är det viktigt att upptäcka sådana motoriska svårigheter som kan ha samband med andra inlärningssvårigheter.

Bedömning av elevens lärande i gymnastik i årskurs 1–2

Bedömningen av lärandet ska stödja eleverna att röra på sig med hjälp av gymnastik. Syftet är med andra ord att stödja utvecklingen av den fysiska, sociala och psykiska funktionsförmågan. Bedömningen ska grunda sig på mångsidig information om elevernas lärande, arbetssätt och framsteg.

I bedömningen ska man sträva efter att fästa vikt vid elevernas individuella styrkor och utvecklingsbehov och stödja dem. Elevens hälsotillstånd och specialbehov ska beaktas i gymnastikundervisningen och bedömningen. Bedömningen görs utgående från observation av elevernas aktivitet och arbete och genom att eleverna handleds i självbedömning.

Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen i gymnastik är följande

- framsteg i förmågan att finna lämpliga lösningar i olika gymnastiksituationer
- framsteg i de grundläggande motoriska färdigheterna och träningen av dem
- framsteg i förmågan att agera tryggt och aktivt i överenskomna uppgifter
- framsteg i förmågan att arbeta självständigt och tillsammans med andra.

Mål	Innehåll	Bedömning
<p>Fysisk funktionsförmåga</p> <p>M1 uppmuntra eleven att röra på sig och att självständigt och tillsammans med andra pröva nya, olika gymnastikuppgifter samt våga uttrycka sig själv genom gymnastiken (I1, K1, K3)</p> <p>M2 hjälpa eleven att utveckla sina sensomotoriska färdigheter, d.v.s. att iakttä sig själv och sin omgivning med hjälp av olika sinnen och att välja lämpliga lösningar i olika gymnastiksituationer (I1, K1, K3, K4)</p> <p>M3 stärka de grundläggande motoriska färdigheterna (balans- och rörelseförmåga, förmåga att hantera redskap), så att eleven lär sig att anpassa dem i olika lärmiljöer, i olika situationer och under olika årstider (I1, K3)</p> <p>M4 lära eleven att röra sig tryggt i olika miljöer, med olika redskap och på olika ställningar (I1, K3)</p> <p>M5 vänja eleven vid att röra sig i vatten och träna grundläggande simkunnsighet (I1, K3)</p> <p>M6 vägleda eleven att bete sig säkert och sakligt under gymnastiklektionerna (I1, K3, K6, K7)</p> <p>Social funktionsförmåga</p>	<p>I1 Fysisk funktionsförmåga</p> <p>Sensomotoriska färdigheter och kroppsuppfattning</p> <p>Sensomotoriska färdigheter är färdigheter som hjälper eleven att uppfatta den egna kroppen och dess olika delar i förhållande till det omgivande rummet, den använda tiden och styrkan.</p> <p>Exempel:</p> <p>Att skriva/forma olika mönster, bokstäver och siffror med hjälp av den egna kroppen, turvis spänna kroppen och slappna av i olika övningar, röra sig på olika sätt med växlande snabbhet, olika övningar och lekar som går ut på att röra sig sicksack och väja, att simma.</p> <p>Grundmotoriska grundfärdigheter</p> <p>Grundmotoriska färdigheter är färdigheter som eleverna behöver för att klara av rörelser som krävs i vardagen.</p> <p>Exempel:</p> <p>Att balansera på golvfigurer, gå på t.ex. gatstenar, en gymnastikbänk, linjerna i gymnastiksalen, ett</p>	<p>Bedömningen av lärandet ska stödja eleverna att röra på sig med hjälp av gymnastik. Syftet är med andra ord att stödja utvecklingen av den fysiska, sociala och psykiska funktionsförmågan. Bedömningen ska grunda sig på mångsidig information om elevernas lärande, arbetsätt och framsteg.</p> <p>I bedömningen ska man sträva efter att fästa vikt vid elevernas individuella styrkor och utvecklingsbehov och stödja dem. Elevens hälsotillstånd och specialbehov ska beaktas i gymnastikundervisningen och bedömningen. Bedömningen görs utgående från observation av elevernas aktivitet och arbete och genom att eleverna handleds i självbedömning.</p> <p>Centrala föremål för bedömningen och responsen med tanke på lärprocessen i gymnastik är följande</p> <ul style="list-style-type: none"> – framsteg i förmågan att finna lämpliga lösningar i olika gymnastiksituationer – framsteg i de grundläggande motoriska färdigheterna och träningen av dem – framsteg i förmågan att agera tryggt och aktivt i överenskomna uppgifter – framsteg i förmågan att arbeta självständigt och tillsammans med andra. <p>Bedömningsskala årskurs 1–2</p>

<p>M7 vägleda eleven att reglera sina handlingar och känslouttryck i sociala situationer i gymnastiken (I2, K2, K3, K6, K7)</p> <p>M8 stödja samarbetsfärdigheterna, t.ex. att följa gemensamt överenskomna regler genom att vägleda eleven att ta ansvar för att gemensamma spel och lekar lyckas (I2, K2, K6, K7)</p> <p>Psykisk funktionsförmåga</p> <p>M9 stödja eleven att stärka sin positiva självbild och sin förmåga att arbeta självständigt och att uttrycka sig på olika sätt (I3, K1, K2, K3)</p> <p>M10 se till att eleven får positiva upplevelser av gymnastik och uppmuntra eleven att testa gränserna för sin förmåga (I3, K1, K2)</p>	<p>hopprep som ligger på marken eller i omväxlande skogsterräng, att gymnastisera och leka tafatt</p> <p>Rörelsefärdigheter</p> <p>Rörelsefärdighet innebär förmåga att röra sig från ett ställe till ett annat. Rörelsefärdighet är till exempel att kunna rulla, åla sig, krypa på alla fyra, klättra, gå, springa, hoppa, galoppa och simma.</p> <p>Exempel:</p> <p>Hinderbanor, hoppbanor, löp- och tafattlekar, gång och löpning i olika terräng</p> <p>Förmåga att hantera redskap</p> <p>Förmåga att hantera redskap är kroppens förmåga att hantera föremål, redskap och ställningar. För att förmågan att hantera redskap ska utvecklas, förutsätts samverkan mellan sensomotoriska och motoriska funktioner och därför är denna typ av övningar de allra svåraste för eleverna.</p> <p>Exempel:</p> <p>Att rulla, skuffa, studsa, kasta, fånga, sparka och slå med handen eller en (kortskaftad) racket på olika banor, i lekar och spel</p> <p>Fysiska egenskaper</p> <p>Med fysiska egenskaper avses uthållighet, styrka, snabbhet och rörlighet. Dessa är delområden av den fysiska funktionsförmågan.</p> <p>Uthållighet</p>	<p>Utmärkt: Eleven har utmärkta kunskaper och färdigheter och hen kan tillämpa och kombinera dem kreativt i nya situationer.</p> <p>Bra: Eleven har goda grundkunskaper och – färdigheter och hen kan tillämpa dem självständigt.</p> <p>Ganska bra: Eleven har ganska goda grundkunskaper och – färdigheter.</p> <p>Delvis: Eleven övar grundkunskaper och – färdigheter. Hen behöver stöd och hjälp.</p> <p>Har inte uppnått målen: Eleven har inte uppnått de för inlärningen uppsatta målen.</p>
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Uthålligheten kan utvecklas genom till exempel löp- och tafattlekar, bollspel, simning och genom att röra sig i terrängen. <p>Styrka</p> <ul style="list-style-type: none"> - Styrkan kan utvecklas genom att till exempel hänga, klättra, hoppa, gymnastisera och genom lekfull brottning. <p>Snabbhet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Snabbheten kan utvecklas genom löp- och tafattlekar, spel, stafettlekar, med olika hopp, språng och kast. <p>Rörlighet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rörligheten kan utvecklas genom att röra sig mångsidigt, att sträcka på sig, sitta på huk och göra korta tånjningar. <p>Simfärdighet</p> <p>Exempel:</p> <p>Nybörjarundervisning under ledning av stadens simlärare.</p> <p>I2 Social funktionsförmåga</p> <p>För att i gymnastiken stödja och utveckla elevernas sociala funktionsförmåga förutsätts att deras sociala kompetens stöds.</p> <p>Att stödja elevernas sociala kompetens betyder att stödja positiva sociala värderingar och normer, såsom ärlighet, ansvarsfullhet och rättvisa.</p>	
--	---	--

Aktiviteter och spel genomförs enligt principen "Fair Play".

Exempel:

Att lyssna på andra, vänta på sin tur och hjälpa andra.

I3 Psykisk funktionsförmåga

Lyssna på elevernas bekymmer och ta bort onödig rädsla, stärka självförtroendet genom att berömma när eleverna lyckas, skapa en positiv och aktiv atmosfär samt uppmuntra.

När eleverna känner sig nöjda över att ha lärt sig något nytt, utvecklat sina färdigheter, nått sitt mål och gjort sitt bästa utvecklas en känsla av fysisk kompetens.

Exempel:

Lyssna på elevernas bekymmer och ta bort onödig rädsla, stärka självförtroendet genom att berömma när eleverna lyckas, skapa en positiv och aktiv atmosfär samt uppmuntra.

Samarbete på lokal nivå:

Möjlighet att samarbeta med lokala aktörer, tredje sektorn och föreningar. Övergripande samarbete mellan skolorna och över språkgränserna.

